

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLIV Ч. 5

ТРАВЕНЬ — 1987 — MAY

No. 5 VOL. XLIV

ЗМІСТ

Леся Українка. Contra spem spero!	1
У.Л. "Без надії таки сподіватись"	1
С. Сенник. Роля жінок у введенні християнства на Русі-Україні	2
Х. Навроцька. В погоні за плахтою	3
На виховні теми. Чого хочемо для наших дітей. Л. Крупа.	4
Л. Дражевська. Урочисте вручення премій фонд. Антоновичів	6
Н. Лівницька-Холодна — поезії	7, 13
О-КА. Чи тільки день матері?	7
Новини про переслідування. Н. Світлична.	8
Я. Заремба. Микола Шлемкевич зблизька	9
Калейдоскоп жіночого життя. Х. Годів-Юзич	12
І. Нотатки про день матері	13
Що читати? History of Ukrainian Costum. О. Колпач.	14
Практичні поради. Х. Навроцька	14
Н. Дейчаківська. Архипенко — творець нової епохи в скульптурі	15
Our Life	
Does equal mean identical? U. Lubovych	20
The role of women in the Christianization of Rus-Ukraine	21
Honoring traditions by Lin Vandenberg	22
Cooky's corner	23
"Для тебе краю мій". (Л. Борачок) Н. Стецьків	24
Успіхи нашої молоді (К. Рудницька)	25
Харчування. Х. Навроцька	26
Хроніки, Округи Північний Н.Й.	27
Дописи	30
Запасний і пресовий фонд Н.Ж.	31
Український Музей — пожертви	32
Стипендійна акція	33
Посмертні згадки	36

Редактор — Уляна Любович

Редактор "Our Life" — Марта Бачинська

Мовна редакція — Наталя Холодна-Лівницька

ГОЛОВНА УПРАВА СУА
РЕДАКЦІЯ/АДМІНІСТРАЦІЯ
108 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 533-4646 Ред.: (212) 674-5508

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 228-0110

На обкладинці: Слава Геруляк. Весна, Щовкодрук.
On the cover: Slava Gerulak — silk screen.

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing
offices. Copyright 1987 Ukrainian National Women's League of America,
Reserved — Published in U.S.A.

ЕКЗЕКУТИВА

Іванна Рожанковська	— голова
Марія Томоруг	— 1-ша заступниця голови
Марта Данилюк	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гладка	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хомяк	— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Любомира Артимішин	— протоколярна секретарка
Марія Савчак	— кореспонденційна секретарка
Розалія Полчі	— англійська секретарка
Александра Кіршак	— скарбничка
Іванна Ратич	— фінансова секретарка
Ірина Куровицька	— вільний член
Марія Радович	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Любов Волинєць	— музейно-мистецька
Ліда Черник	— суспільної опіки
Анна Кравчук	— стипендій
Анна Максимович	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина	— Дітройт
Марія Кондрат	— Філадельфія
Леся Гой	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью-Йорк
Ольга Тритяк	— Нью Джерзі
Тетяна Сілецька	— Огайо
Марія Наваринська	— Чікаго
Валентина Чудовська	— Нова Англія
Теодозія Кушнір	— Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ірена Кіндрачук	— голова
Евгенія Новаківська	— членка
Анна Сафіян	— членка
Ольга Літєлло	— заступниця
Леся Гой	— заступниця

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W 2

АВСТРАЛІЯ:

"Library & Book Supply"
16a Prospect St.
Gleroy, W9, Victoria
Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovych
c/o N. 7 887 93 de Paris
26 rue de Tercy, Paris 18-2
France

НІМЕЧЧИНА:

Ukrainischer Frauenverband
Haus der Begegnung
8 München 5, Rumfordstr. 21

"БЕЗ НАДІЇ ТАКИ СПОДІВАТИСЬ"

Бувають люди, які дивляться на світ наче через "рожеві окуляри"; в кожній події, ситуації бачать передусім те, що добре, гарне, позитивне. Труднощі приймають як щось скоропроминаюче і зразу стараються знайти якийсь вихід, якусь розв'язку. Оцінюючи людей бачать передусім те, що в них добре, а всякі злі прикмети поменшують, або оправдують.

Є інші, які навпаки, передусім спостерігають, те що зле, негативне. Вони наче з напруженням очікують, що ось ось станеться щось злого. Залюбки повторяють погані вістки, наче любуються усіма "чорними" подіями. Докладно описують всякі катастрофи, злочини, нещасливі випадки, додаючи, часто вже від себе — здогади, чому так сталося, хто спричинив це чи те і які злі наслідки може дана подія принести. У людей теж знаходять і бачать більше злих, ніж добрих прикмет.

Постає питання: чи таке негативне, песимістичне наставлення до світу і людей вроджене, а чи, може, воно є наслідками виховання, чи обставин, серед яких пройшли дитячі і молоді літа людини. Якби воно не було, то напевно родинний дім, батьки, їхня інтерпретація подій і проблем, якщо не родять, то напевно поглиблюють негативне чи позитивне наставлення людини до оточення, подій, проблем.

Очевидно, що важкі життєві переживання, трагедії, розлука з рідними, переслідування не тільки даної особи, але її рідних може спричинити зневіру й тим самим песимізм. Хоч знаємо з історії нашого народу і його геройських синів і дочок, що неймовірно страждання та втрати не вбили в них віри і надії на кращу долю, як не свою, то нащадків.

Сучасні психологи й соціологи незалежно від того чи приймають дідичність і виховання як основні джерела, які впливають на психіку людини, чи мають інші погляди на це, щораз частіше повторяють, що людина може й повинна працювати над собою в тому напрямі, щоб виробити позитивне наставлення до світу.

Хтось може сказати, що на події не мають впливу погляди й настрої одної чи більше осіб. Це правда, що не мають впливу на те, що сталося, але можуть мати вплив на наслідки, особливо на проблеми які відносяться до певної людини. Деякі психологи твердять, при тому цитуючи навіть слова Святого Письма, що воля людини, її тверде переконання і віра в те, що мусить прийти добро, принесе сповнення сподіваного. Треба тільки, щоб всі до цього добра прагнули, до нього змагали.

Леся Українка, якої слова ми вжили як наголовок статті, писала ці і подібні рядки своїх поезій тоді, коли була важко хвора. У своїх поезіях вона завжди повторює цю віру в перемогу добра. Ця надія і віра золотою ниткою вплетена у її поезії.

Можливо, що саме її поезії і твори інших поетів, які замість мечів взяли в руки пера, наснажили вірою і силою усіх тих, хто у нелюдських обстави-

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

CONTRA SPEM SPERO!

Гетьте, думи, ви, хмари осінні!
Тож тепера весна золота!
Чи то так у жалю, в голосінні
Проминуть молодії літа?

Ні, я хочу крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Жити хочу! Геть думи сумні!

Я на вбогім сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки,
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лить на них сльози гіркі.

І від сліз тих гарячих розтане
Та кора льодова, міцна,
Може, квіти зійдуть — і настане
Ще й для мене весела весна.

Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий підіймать
І, несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать.

В довгу, темную нічку невидну
Не стулю ні на хвильку очей,
Все шукатиму зірку провідну,
Ясну владарку темних ночей.

Так! я буду крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Буду жити! Геть думи сумні!

1. Без надії сподіваюсь! (лат.).

1890

нах таборів вміли знайти силу видержати і не тільки видержати але боротися словом і безмежною витривалістю з преважними умовами життя. Розказують, як в тюрмі плекали рослинку із цибулинки, посадженої у черепці з розбитого горщика, яку наповнили землею, зібраною під час щоденних прогулянок по в'язничному подвір'ї. Цю рослину треба було тримати в руках високо, близько вікна під стеблою, щоб сонце дало їй силу. Ув'язнені мінялися, раз одна раз друга держала рослину близько вікна. І цибулинка виросла у зелене стебельце, а його ніжність радувала їх більше ніж нас усі доступні тут городи — сади, розкішні у повені травневого квіття.

Може, коли ми подумемо про тих усіх витривалих і міцних, то і ми почнемо свідомо плекати в собі позитивну оцінку сучасного і віру у майбутнє. Це не значить, що ми замикаємо очі на зло, але ми боремося з ним з вірою у перемогу добра. **У.Л.**

РОЛЯ ЖІНОК У ВВЕДЕННІ ХРИСТІАНСТВА НА РУСИ-УКРАЇНІ

Коли перегортаємо сторінки церковної історії європейських народів, відразу падає нам в очі факт, що дуже велику роль при введенні християнської віри відігравали жінки. На рішення володаря, чи прийняти нову релігію, звичайно, впливала його дружина-християнка або якась інша жінка з його родинного середовища. Тут можемо навести багато прикладів, починаючи від св. Олени, матері цесаря Костянтина, яка мала великий вплив на його релігійну політику, після того, як він в 313 р. дав свободу християнській релігії. Прекрасні згадки маємо про наших сусідів поляків, а головним чином про чехів. У Чехії св. Людмила, дружина першого християнського князя, охрищена разом з ним ще апостолом слов'ян св. Методієм, спричинилася дуже багато до поширення християнської релігії.

Не інакше було воно і в Україні, оскільки ми це можемо простежити в тих пам'ятках ранньої Київської держави, що дійшли до нас. На жаль, пишучи про початки християнства в Україні, на кожному кроці доводиться стверджувати факт, що дуже мало певних і точних відомостей у цих пам'ятках записано. А коли ж ідеться про участь жінок у поширенні християнства, то історичні джерела зовсім замовкають. Наприклад, ніяк не можемо з них нічого довідатися про першу спробу св. Ольги поширити Христову віру, ані про внесок жінок у введенні християнської релігії за св. Володимира та за наступних князів.

Хоч княгиня Ольга прожила ще п'ятнадцять років по своїм хрищенні, їй не вдалося охристити свій нарід. Ольга була володаркою Руси тільки в той час, коли син Святослав був малолітнім. Щоб увести християнство як офіційну релігію, їй спершу б треба було повернути сина. "Якщо ти охристишся, то всі охристяться" — говорила вона йому. Войовничий Святослав не повернувся і не охристився, бо не міг собі навіть уявити мирний спосіб життя, а крім того, ще й боявся, щоб його дружина, вояки з нього не насміхалися. А Ольга, як справжня християнка, говорила "Хай буде Божа воля! Якщо Бог хоче помилувати мій рід і Руську землю, нехай надхне їхні серця, щоб звернулися до нього, як це Бог дарував мені".

Княгині Ользі не пощастило поширити християнську віру під час свого володарювання. Проте нарід згодом — за св. Володимира й пізніше — зумів належно оцінити її особистий приклад прийняття християнства.

Майже двадцять років після смерти Ольги, її внук, великий князь Володимир, задумував увести

нову віру, бо відчувалася відсталість многобожжя. Він звернувся до своїх бояр за порадою, а ті зауважили: "Якщо б грецька віра була погана, то твоя буня Ольга, наймудріша з усіх чоловіків, не прийняла б її". І так, незабаром після її смерті прийшли часи, коли Бог "помилував її рід і Руську землю". Безсумнівно, що св. Ольга своїм хрищенням, християнською поведінкою і апостолуванням сильно вплинула на князя Володимира і на весь нарід, що пішов її слідами.

Велику заслугу княгині Ольги у введенні християнства відмітили різні твори Київської Руси. Вже саме хресне ім'я Ольги — Олена — піддало думку митрополитові Іларіонові, що жив за часів князя Ярослава Мудрого, прирівняти Ольгу до св. Олени, матері цесаря Костянтина. Як св. Олена віднайшла в Єрусалимі св. хрест, на якому умер Ісус Христос, так Ольга духово віднайшла св. хрест, прийнявши християнську віру. Ольжиного внука, св. Володимира, Іларіон порівнює до самого цесаря Костянтина, який проголосив християнську релігію офіційною у римській імперії, так як Володимир на Русі. Як Костянтин і Олена, так Володимир й Ольга у церковних службах названі "рівноапостольними", тому що через них народи прийняли християнську віру.

Довшу похвалу в честь княгині Ольги знаходимо в *Повісті временних літ* під 969 роком. Подавши вістку про її смерть, Літописець, який написав цей уступ більше як сто років пізніше, так про неї висловлюється: "Вона була предтечею для християнської землі, як та зірниця перед сонцем і як та рання зоря перед світлом. Вона сяяла, як місяць уночі; вона бо блищала між поганями, як перлина у грязі, бо ми були ще забруднені гріхом, невміті святим хрищенням. [...] Взиваймо до неї: Радуйся, бо через тебе Русь пізнала Бога. [...] Вона перша з Руси ввійшла в небесне царство, її хвалять руські сини, як начальницю, бо після смерти вона молиться до Бога за Русь."

Можна припускати, що на рішення Володимира прийняти християнську віру вплинули й інші жінки. *Повість временних літ*, описуючи життя Володимира ще як поганина, подає список його жінок. Між ними було кілька християнок: одна грекиня, дві чешки, одна болгарка. Ті народи прийняли християнство раніше від Руси-України — греки ще в давнині, а чехи й болгарки сто років скоріше. Хоч ми не маємо жадних відомостей про тих жінок і не можемо сказати, який був їхній вплив, проте, без сумніву, він мусів

бути. Це нам доказує, хоч би історія Бориса і Гліба, синів Володимира й безіменної болгарки-християнки.

Ті два брати були вбиті посіпаками, висланими їхнім старшим братом Святополком, негайно після смерті Володимира — 15 липня 1015 р. Їх названо "страстотерпці" — тобто мученики, які були вбиті з політичних причин, але які прийняли смерть з християнських засад. (Святополк їх убив, бо побоювався, що він буде усунений з київського великокняжого престолу, а Борис і Гліб не хотіли піднести руки на брата.) Їхнє глибоко-християнське переконання, що не дозволено вбивати, з великою правдоподібністю можна віднести до християнського виховання, яке в дитинстві дала їм їхня мати християнка. Такий християнський вплив у найближчій родинній оточенні, напевно, подіяв також і на Володимира.

На жаль, через брак документів ми не можемо простежити ролі жінок у дальшому поширенні християнства в Україні. Тільки спорадично подибуємо згадки про жінок, переважно з княжих родів, які залишили по собі якусь пам'ятку (заснували монастир, побудували церкву, чи стали монахинями). Ще частіше така згадка занотовує лиш рік смерті якоїсь княгині.

Слід відмітити, що саме тут церковна історія України різниться від західної. Бо, у західних країнах можна точно — крок за кроком дослідити вклад жінок у релігійне життя своїх народів. Ця різниця, зокрема, коли йдеться про часи Київської Русі, без сумніву, не лежить у фактичній ролі, яку жінки віді-

гравали в Україні і на Заході, — бо та ролі була тоді однаковою, — але у відгомоні. Західні історичні пам'ятки той внесок жінок відтворювали, а наші — ні.

На питання, чому воно так, маємо кілька відповідей. Насамперед, до того спричинилися всі ті лихоліття, починаючи від наїздів половецьких і татарських орд, які зразу кожному приходять на думку. Вони знищили багато історичних пам'яток, без яких нам неможливо відтворити багато сторінок нашого минулого і тому ми задовольняємося здогадами.

Якщо б не та руїна літературної спадщини, ми мали б, наприклад, повніший і певніший життєпис св. Ольги, який, як знаємо, існував і був занесений до Болгарії й до Сербії. Але, здається, це був виняток. Інших біографій таки не було. Анна Ярославна залишила по собі тривкіші сліди у Франції, ніж яка-будь інша княгиня в Україні.

Роздумуючи над браком відомостей про внесок жінок у церковне життя України, не знаємо, чи його слід приписувати візантійським впливам на українське життя, чи, радше, неувазі літописців, чи якомусь іншому факторові. Цей феномен зможуть в'яснити щойно глибші соціологічні студії нашої історії. Дотепер, на жаль, таких студій у нас не було. Тому, якщо доводиться сьогодні говорити про діяльність жінок у церковно-релігійному житті, то, виключаючи найновіші часи, ми оперуємо лише кількома іменами (княжна Янка, мати гетьмана Мазепи Марія Магдалина) й загальновідомими фактами та здогадами: "як то воно могло бути", чи "як то воно повинно було бути".

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

В ПОГОНІ ЗА ПЛАХТОЮ

Під таким заголовком ("In Pursuit of Plakhta") появилася стаття у фаховому журналі для ткачів "The Weaver's Journal", зима 1987, авторства Мирни Голей (Myrna Golay). Очевидно, що статті може б ніхто з українців не знайшов, якби не те, що на обкладинці пишалася наша полтавська плахта, а на ній добре розписані чотири писанки. Це звернуло увагу моєї дочки, і так дійшов цей журнал до мене.

Авторка, яка визнається на тканині, побачила на українському фестивалі в церкві в штаті Іліной писанки, які були укладені на плахті. Плахта дуже зацікавила її своєю технікою ткання. Розшуки в Іліной про спосіб ткання плахти не дали вислідів, аж приїхавши до штату Нью Джерзі, її розшуки увінчалися успіхом.

Власниця крамниці з приладдям до ручних робіт, сказала їй, що має покупця українку, яка може могла б їй допомогти. Українка Стефанія, з якою Мирна познайомилася, не вміла пояснити техніки ткання плахти, але зате навчила її різних стібів та показала книжки з українськими тканинами, питаючи чи вона знає про спосіб ткання. Це були книжки з фотографіями тканих рушників, крайок та плахт. Мирна хоч не хотіла б виткати плахту.

У своїй статті описує дуже точно, що плахта це форма спідниці, що її носять в Полтавщині і Київ-

щині. Вона належить до народнього вбрання, якого кольорова світлина є в статті. Подає також рисунки мотивів плахти.

Врешті авторка зібрала усі доступні для неї інформації, представила їх на курсі скомп'юбованого ткання в Нешенік Стейшен (Neshanic Station) Н.Дж. Тут вона навчилася, що до ткання плахти треба вживати спеціальні довгі голки "orphamta" зі Скандинавії.

Стефанія позичила Мирні кілька старих плахт, і вони почали креслити мотиви. Також відвідала Український Центр Спадщини в Менор Коледжі коло Філядельфії, де куратор, Христина Хомин-Іжак, дозволила їй поробити дальші дослідження.

Авторка зазначає, що всі плахти, які вона бачила, були з-перед 1900 р. У статті подає фаховий опис техніки. Вона не могла довідатися, як колись ткали плахти в Україні, бо тепер там не заохочують до ткання плахт як таких, але вживають імітації для накривал столів чи ліжок. Захоплення авторки плахтою продовжується, і вона подає свою адресу та буде вдячна за прислання їй джерел до історії української ткацької штуки.

Ms. Myrna Golay
R.D. #2 Box 55
Annandale N.J. 08801

ЧОГО ХОЧЕМО ДЛЯ НАШИХ ДІТЕЙ

— продовження розмови на тему виховання —
та плекання української мови.

Спонукою для цієї розмови є роздумування над деякими дивними явищами у наших родинах з університетською освітою, діти яких є першим або другим поколінням народженим поза Україною. Вони нерідко чваняються непересічними здібностями своїх дітей, успіхами в школах, університетах, нагородами за опанування чужих мов тощо. Коли однак приходить до української мови, то дивно, що часто тих непересічних здібностей немає. І ті самі діти, не маючи труднощів з німецькою, французькою чи іншими мовами, мають труднощі з українською, мовою їхніх батьків. В чому причина? Прослідивши це питання відповідь можна знайти, але не в дітях, а в способі їхнього виховання — в їхніх батьках! Точніше, в браку точної мети та послідовності, а теж у легковаженні питання передання дітям культури дідів. Бо проблем тих немає в родинах типу, про яку була мова в попередньому інтерв'ю.

Сьогодні продовжуватимем розмову з дочкою — членом цієї родини.

Таня, студентка другого року університету (айві ліг), поділиться своїми спостереженнями і поглядами щодо її виховання. Говорить українською мовою так, що приємно слухати.

Питання: Питання до тебе, Таню, будуть стосуватися до трьох етапів твого молоденького життя: 1) час раннього дитинства; початки освіти в двох школах — українській і американській; 2) час дозрівання до закінчення середньої освіти; 3) і погляди на майбутнє. Чи можеш, з перспективи років, поділитися спостереженнями, коли ти, з української коліски, входила в культуру країни поселення?

Чи, починаючи ходити до американської школи, знала ти американську мову?

Відповідь: Ні, тому, що дома ми не говорили по-американському.

П: То які були твої почування, коли всі діти говорили по-американському, а ти цієї мови не розуміла?

В: Спочатку я тільки придивлялася і прислуховувалася і не брала участі, але скоро я призвичаїлася, бо пригадую, що вже в другій класі я знала мову (граматику й буквування) краще за тих, що знали її змалку. З другої класу учнів ділили на відділи згідно зі здібностями, напр., в математиці чи інших предметах. Я попала в кращий відділ.

П: А як ти закінчила середню школу?

В: Я була восьма в класі, маючи вище як 4.0

П: Чи були в тебе почування внутрішнього конфлікту чи спротиву проти додаткових занять в суботній школі українознавства і Пласті?

В: Так, спеціально в середній школі були деякі негативні почування проти "українства". А це може тому, що ми жили в малому місті, де не було багато моїх ровесниць-українок, а ті, що були, були слабші від мене в українській мові — не підходили зацікавленнями і в тому між нами був певний конфлікт, і через це я не почувалася досить добре в українському товаристві. Тоді в американській школі я мала багато відповідних товаришок і товаришів, з якими я воліла товаришувати. Але, мої батьки не дозволили мені ходити з американськими хлопцями.

П: Чи був конфлікт між заняттями в американській школі і суботній українській та Пластом?

В: Так, був, бо звичайно речі діялися в п'ятницю увечорі і в суботу, в час, коли заняття були в українській школі і в Пласті.

П: То ти мусіла почуватися іншою від оточення.

В: Так, і це тоді мені не було дуже приємно, але це було диктоване стилем життя моєї родини, моїх батьків. А тепер по роках, я зовсім погоджуюся з напрямом мого виховання.

П: Беручи до уваги факт, що поза американською школою ти жила в світі іншої культури, чи думаєш, що через це ти щось втратила чи щось скористалася?

В: Одиноке, що я втратила це була нагода брати участь у спортових дружинах аж до часу закінчення української матури, значить до передостанньої класи в американській школі. Зате я багато скористалася.

П: В чому, наприклад?

В: З мови. Завдяки знанню української мови, в середній школі мови французька і еспанська мені приходили багато легше, ніж моїм товаришкам неукраїнкам. Це саме в теперішніх моїх студіях, частиною яких є грецька мова, яка мені теж трохи легша завдяки знанню відмінків в українській мові. Другий позитив і користь, це широкий діяпазон мого товариства. Завдяки Пластові я маю товаришок і товари-

шів в багатьох країнах — в Канаді, Європі, Австралії; я з ними маю контакт, листуюся та час від часу зустрічаюся, головним чином при нагоді пластових таборів і зустрічей. Це те, чого мої американські товаришки не мають.

П: Значить, сьогодні ти бачиш наявні позитиви приналежності до української спільноти.

В: Очевидно, що так.

П: Чи є щось, що ти змінила б у способі твого виховання?

В: Так. Наприклад я воліла б виростати в осередку, де більше українців. Я радію, що тепер студіюю в місті, де велика українська громада.

П: Чи ти користуєшся нею?

В: Багато. На університеті маємо український клуб, в якому я активна. Я вчила в українській суботній школі і є виховницею в Пласті. Через цю мою участь в житті української громади я відчуваю, що я є частиною українського життя.

П: Ваше життя в маленькому осередку було пов'язане з професійною працею твоїх батьків. Але питання було чи ти змінила б щось в способі твого виховання?

В: Властиво, нічого. Тепер я бачу, що всі ті заборони, з якими я в той час не погоджувалася, мали сенс. І я справді нічого в способі мого виховання не міняла б.

П: З розповідей знаю, що в дитинстві та у віці дозрівання в вашому домі була вимога регулярно читати українські книжки. Чи й тепер ти продовжуєш цю звичку?

В: На жаль, тепер я нічого поза студіями не читаю через брак часу. Але на наступну весну має бути

курс української літератури, і я жду на нього. Тоді я повернусь до читання українських книжок.

П: А тепер погляньмо на твоє майбутнє. Чи уявляєш собі свою майбутню родину?

В: Я знаю, що хочу вийти заміж за українця і дітей навчити української мови.

П: Значить, ти хочеш застосувати спосіб виховання, в якому зроста ти сама.

В: Так, я вважаю, що це дуже важко бути українцем не знаючи української мови.

П: Це цікава заввага щодо необхідності знання української мови для національної ідентифікації з уст, людини родженої поза межами батьківщини. Бо в нашій пресі не раз висловлюються погляди, що мова не суттєва, а важливо тільки знати про Україну, її історію, культуру.

В: Про історію і культуру можна навчитись кому-небудь, не будучи українцем, але мова це справді підстава всього українства — без неї саме знання є поверховним.

П: Щиро дякую тобі, Таню, за твою безпосередність у поглядах про твоє виховання. Твої завваги про проблеми та користі пов'язані з виростанням у двокультурності напевно будуть цікаві не одним батькам дітей та підлітків у вирішуванні напрямку виховання їхніх дітей та в усталюванні першенств у їхніх зайняттях.

Погляди цієї молодшої людини переконують у тому, що не завжди є доцільно потурати всім бажанням та забажанкам дітей, а навпаки, бо вони, діставши тривкі засади в дитинстві, не тільки оцінюють, але й приймають їх для стилю їхнього власного майбутнього родинного життя.

В наступному числі послухаємо ще й думок Таниного брата на подібну тему.

Любомира Крупа

ЗАХОЧУЄМО СТАТИ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ!

ПРИВІЛЕЇ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

- Члени мають право брати участь у Загальних Зборах з правом голосування.
- Члени одержують виказку, на підставі якої дістають:
  - 10% знижки при закупах в музейні крамничці,
  - 10% знижки при закупі каталогів, карток та інших видань УМ.
- Члени одержують запрошення на імпрези, що відбуваються перед відкриттям виставок.
- Фундатори, меценати, добродії і допомагаючі члени мають вільний вступ на виставки.
- Члени одержують інформаційні матеріали Українського Музею.

УРОЧИСТЕ ВРУЧЕННЯ ПРЕМІЙ ФУНДАЦІЇ АНТОНОВИЧІВ

З українських передач Радіо-Свободи

В залі Українського Інституту Америки в Нью-Йорку 11 квітня 1987 р. відбулося урочисте вручення нагород Фондації Антоновичів авторам літературної і наукової публікацій, що їх журі визнало за найкращі з усіх виданих 1986 року. Нагороди одержали: поетеса Наталя Лівницька-Холодна за збірку "Поетії старі й нові" та історик Богдан Кравченко за англомовну книжку "Соціальні зміни і національна свідомість на Україні у 20-му столітті".

Вечір відкрив Омелян Антонович, привітавши цьогорічних лавреатів і членів журі, що присудило їм премії: літературознавців Богдана Рубчака та Івана Фізера, та істориків Ярослава Пеленського і Романа Шпорлюка.

Іван Фізер у своєму слові про поетичну творчість Наталі Лівницької-Холодної нагадав, що українські літературознавці не раз відзначали її майстерність та образність в її поезіях традицій романтизму й символізму. Останніми роками поетеса виявила "дозрілий осінній стиль", подібно до того як на схилі життя мав своєрідний "осінній стиль" Гете.

На думку Фізера, творчість Лівницької-Холодної неповторна. Це — нотування станів душі й переживань, перетворене в поезію. А в душі — трагічно-прекрасна Україна і чужий західний світ. За свою збірку "Поетії старі й нові" поетеса заслужила літературну нагороду року.

У своєму слові Наталя Лівницька-Холодна сказала, що ніякого задуманого плану в її творчості не було. Батьки, які на початку століття були активними учасниками українського революційного руху, навчили її любити Україну. Поет Олесь поставив її на шлях поетичної творчості. Євген Маланюк ознайомив молоду поетесу з сучасною польською і російською поезією. Живучи в еміграції у Варшаві, поетеса визнавала ідеологію Петлюри, спілкувалася з українськими літераторами великої культури — Павлом Зайцевим та Юрієм Липою. Всі вони тяжко переживали події 30-тих років на Україні.

"Свою філософію життя я висловила у своїх віршах" — сказала поетеса.

Історик Ярослав Пеленський говорив про Богдана Кравченка, який дістав нагороду за свою англомовну книжку "Соціальні зміни і національна свідомість на Україні у 20-му столітті". Кравченко викладає в Альбертському університеті в Едмонтоні і є директором Канадського Інституту Українських Студій. Народжений 1946 року, він є одним з учених українців молодшої генерації, які на Заході працюють у різних галузях українознавства.

Кравченко збагатив українську історичну науку новими ідеями, вивчаючи співвідношення між соціальними змінами на Україні і національною свідомістю різних класів населення. Вивчаючи певні проблеми історії України, Кравченко застосував кількісний метод, використовуючи дані переписів населення України, починаючи від 1795 року. Книжка Кравченка, за яку він нині дістає премію, є либонь першою публікацією в ділянці українознавства, де у вивченні національної свідомості наголос зроблено не на етнографії, на соціальних факторах. Кравченко показав, як у роки Революції українське селянство усвідомило важливість національного визволення. Застосовуючи кількісний метод, Кравченко довів, що робітництво підтримувало українізацію. Навіть найбрутальніший терор (колективізація, масові арешти, Друга світова війна) не знищили української національної свідомості. Після сталінської доби, всередині 50-их років, прийшло нове українське відродження.

Свій виступ на урочистості вручення премій Богдан Кравченко почав з подяки своїм батькам, які вирости й жили в Донбасі. "Іхня національна свідомість мене дивувала" — сказав науковець. Також він вдячний своїй дружині, шотландці, яка вивчила українську мову і йому допомагала в праці.

Кравченко зацікавився проблемами українознавства, коли був в аспірантурі. Переломним моментом було прочитання книжки Вячеслава Чорновола "Лихо з розуму" — нариси про українських інаклюдців. Кравченко почав її читати і не міг відірватися. Читав уночі в парку під ліхтарем аж поки не кінчив. Враження було величезне. Кравченко заходився вивчати соціологічні праці українців попередніх поколінь, людей соціалістичної традиції — Ісаака Мазепи, Микити Шаповала та інших.

Перед молодим істориком стало кілька питань: чому робітничий клас на Україні не був українським? Що таке національна свідомість? Що власне є — національне питання? Які аспекти воно охоплює?

Над книгою про національну свідомість на Україні Кравченко працював, будучи аспірантом в Оксфордському університеті в Англії. Там вивчав історію, соціологію, демографію. Поставив собі завдання — досліджувати національне питання на основі даних соціології і статистики.

Професор Кравченко зауважив, що він вважає помилковим поширений досі погляд, що речниками націонал-комунізму на Україні були лише Волобуєв,

XV

Весняним птахом заспівай,
 Розлийся повинню широко,
 Щоби життя ясний безкрай
 В тобі шумів гучним потоком.
 Ось розвивається бузок,
 В садах тюльпани паленіють,
 І з неба тисячі зірок
 У кожне серце ронять мрію.
 І все одно укотре це
 Весна блакиттю зацвітає,
 Лише прийми з ясним лицем
 Дари, що їм ціни немає.
 Лиш вір уперто, вір і знай:
 Колись з весною прийде зміна,
 І оживе твій світлий край,
 Що зветься дзвінко "Україна".

Наталія Лівницька Холодна. Повзії
 Старі і Нові. Видання Союзу Українок
 Америки. Нью Йорк 1986.

Шумський і Хвильовий. На його думку, явище націонал-комунізму було значно ширшим. У своїй книжці Кравченко висловив оптимістичні погляди на розвиток української національної свідомості, хоча деякі критики вважають такий оптимізм необґрунтованим.

Наприкінці професор Кравченко говорив про українську справу в Канаді. В Альберті в деяких державних школах є двомовне навчання (англійською і українською мовами). В Едмонтоні десять відсотків населення вважає за свою рідну мову — українську. Успішно розвивається Канадський Інститут Українських Студій, який за останні десять років видав понад 50 публікацій, з них більше десяти у минулому році. Бібліотека Інституту має мікрофільми багатьох рідкісних книжок, що зберігаються в бібліотеках Західньої Європи.

"Проте — зауважив Кравченко — ми ще перебуваємо в піонерському періоді". Бракує серйозних теоретичних публікацій з історії України. Наприклад, нема ґрунтовної праці, яка відповідала б на питання: що таке, власне, була гетьманщина.

Кравченко радий, що дістав нагороду за свою книжку, бо завдяки цій нагороді будуть більше знати про Канадський Інститут Українських Студій та його наукову працю.

ЧИ ТІЛЬКИ ДЕНЬ МАТЕРІ???

Святкувати День Матері в другу неділю травня — це звичай прийнятий у західньому світі. Він став уже і нам близький та майже традиційний.

Влаштовують отже в українських школах, світличках чи Союзі Українок Дні Матері, в яких беруть участь наші діти, складаючи поклін матерям. Але і в родинях ніколи не бракує відзначення того свята в різний, прерізний спосіб — одні приносять мамі квіти, другі пишуть карточки, хтось хоче доконче "ушасливити" маму сніданком у ліжку, а ще інші приносять їй гарні, а часом і дорогі подарунки.

Звичайно ініціатором святкувань в родині Дня Матері є батько і муж, який дбає, щоб діти пам'ятали про цю дату та до неї приготувалися.

Все це має за завдання подякувати мамі за її любов, за її працю, за її опіку і за всі ті десятки щоденних завдань, які вона виконує для добра і гармонії своєї родини.

Така була причина, що, за почином Анни Джервіс, президент ЗСА Вудров Вільсон проголосив другу неділю місяця травня Днем Матері і що цей звичай так широко прийнявся.

Але минуло вже понад 70 років, і в цих роках, особливо в останньому десятиріччі багато змінилось.

Сьогодні кількість жінок, що працюють професійно, чи тільки для того, щоб заробити більше для утримання родини, зростає на очах і здається, що число цих матерів, яких мали на думці перші ініціатори такого свята — тепер дуже зменшилось.

Але як би не було сьогоднішня працююча жінка і

мати вважає samozрозумілим, що її чоловік і батько дітей має ділити з нею родинні обов'язки.

А бувають також випадки, що мати працює, а чоловік і батько, не маючи можливості знайти працю, перебирає на себе цілковито домашні обов'язки. Хоча це все ще спорадичні випадки, то однак число молодих чоловіків, які допомагають при варенні, купівлі харчів, при митті посуду і при опіці над малими дітьми тепер уже доволі велике.

Знаємо таки з нашої спільноти, серед ряду знайомих молодих подруж, що в них обов'язки справедливо і чесно поділені, і що вже не залишається на самій жінці увесь тягар домашньої праці.

Це все насуває нам питання, чи можемо так беззастережно тепер відзначати лише маму в другу неділю травня? Правда, скажете, дорогі читачки, що у третю неділю червня є День Батька, але цей звичай досі ще не вийшов з пелюшок, і, здається, впровадили його не з ідеалістичних причин, а з комерційних. Завжди ласі на заробіток крамниці зможуть знов продавати відповідний крам. До речі, про День Батька ми почули щойно поселившись на американській землі.

Отож, заки ще дійде до того, що ми всі поважно і сердечно приймемо День Батька, як рівнозначний з Днем Матері, може треба сьогоднішнім молодим матерям таки ділити цю травневу неділю з тими, що тепер зуміли за доволі короткий час узяти на себе частину невдячних, але конечних домашніх завдань?

О-КА

НОВИНИ ПРО ПЕРЕСЛІДУВАНИХ З УКРАЇНИ

повідомляє Закордонне представництво
Української Гельсінкської групи

ДОСТРОКОВЕ ЗВІЛЬНЕННЯ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Дострокове звільнення політв'язнів, яке для закордону представляли спершу як амністію, пізніше — помилування, і яке почалося в основному в лютому цього року, — майже припинилося, досягши кількості 136 в'язнів (за підрахунками правозахисників в СРСР і на Заході). Протягом останнього місяця (до середини травня) стало відомо про таких звільнених в'язнів, що походять з України:

5-1 БІЛЯК Софія Йосипівна (1954 р. нар.), органістка костюлу в м. Житомирі, засуджена в 1983 році до 5 р. табору загального режиму і 5 р. заслання за поширення книги про Фатимське явлення Богоматері і за контакти з польськими знайомими.

5-2 У середині березня в Києві звільнили Кліма Васильовича СЕМЕНЮКА (нар. 20.X.1931 р.), ув'язненого наприкінці 1984 року і засудженого до 7 р. табору суворого режиму і 5 р. заслання за написання "Звернення до робітників усього світу". Дружина СЕМЕНЮКА Марія Олександрівна з двома дорослими дітьми живе в Києві (просп. Корнійчука, 16, кв. 128).

5-3 Рішення не виконувати відкладеного вироку Серафимі ЮДИНЦЕВІЙ (див. 4-1), членові Ради родин в'язнів ЄХБ*, було ухвалено судом м. Харцизьк 17 березня 1987 року, попри те, що в справі С. ЮДИНЦЕВОЇ було зареєстровано три порушення правил нагляду.

5-4 Після виховної обробки в Чернігові Левка ЛУК'ЯНЕНКА (див. 2-10) возили також до Москви, але потім повернули назад до табору. Так само повернули зі Львова Михайла ГОРИНЯ, хоча він давно і серйозно хворіє. Останнім часом повідомляли, що він потребує операції на серце. До пермського табору ВС-389/37 повернули Григорія КУЦЕНКА, теж не домігшись від нього якоїсь заяви.

5-5 30-го квітня ц.р. із заслання звільнили Олександра ШЕВЧЕНКА (див. 2-12), біолога з Києва, засудженого в 1980 році до 5 років табору суворого режиму і 3 р. заслання за самвидавний журнал "Український вісник".

В УВ'ЯЗНЕННІ

5-6 Стало відомо, що католицького священника о. Михайла ВИННИЦЬКОГО ув'язнили в 1985 році не за бродяжництво, як вважали раніше, а за "зазіхання на особу і права громадян під виглядом виконання релігійних обрядів" (ст. 209 КК** УРСР) на термін 5 р. таборів суворого режиму і 5 р. заслання. Нині він перебуває в таборі в Тюменьській обл.

ГОЛОДІВКИ

5-7 На підтримку Миколи РУДЕНКА, який оголосив голодівку 31 березня (див. 4-10), вимагаючи повернення конфіскованих творів, у квітні оголосив голодівку Микола МАТУСЕВИЧ, теж член Української Гельсінкської групи, який відбуває 5-річне заслання у Читинській обл. У квітні (точніша дата не відома) РУДЕНКОВІ повернули частину його архіву, і він припинив голодівку. Напевно, припинив голодувати і Микола МАТУСЕВИЧ.

5-8 Київські відмовники Лев ЕЛЬБЕРТ і його дружина Інна МІЗРУХІНА продовжують голодівку, розпочату 5 березня (див. 4-11). Л. ЕЛЬБЕРТ не підводиться з постелі, кілька разів непритомнів. До голодівок батьків приєднався їхній 16-річний син Кармі.

ЕМІГРАЦІЯ ЗВІЛЬНЕНИХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

5-9 Крім Анатолія КОРЯГІНА (див. 4-7), 4 квітня ц.р. з Харкова до Відня приїхав з родиною історик Євген АНЦУПОВ (див. 2-14).

5-10 Дістав дозвіл на виїзд до племінника в Канаду Данило ШУМУК (див. 4-4) і в середині травня приїздить до Верони (Саскачеван).

5-11 Кілька політв'язнів домагаються виїзду, тимчасом марно. Це Йосип ТЕРЕЛЯ (див. 4-9 і раніше), Степан ХМАРА (див. 4-8), Микола і Раїса РУДЕНКИ (див. 5-7), Василь і Галина БАРАЦ.

5-12 Про свій намір виїхати на лікування очей до Швеції заявив Богдан РЕБРИК у 1986 році. Тоді він дістав відмову. 12 лютого 1987 року Б. РЕБРИК відновив клопотання, звернувшись до М. ГОРБАЧОВА. Відповіді не має. Б. РЕБРИК, який, скінчивши друге ув'язнення в 1984 році, не зміг влаштуватися на Україні і зазнавав нових переслідувань, повернувся на місце колишнього заслання в Ціліноградську обл. і працює на фарфоровому заводі випалювачем посуду. Там він був під адміністративним наглядом, який недавно зняли. Адреса Богдана РЕБРИКА: 474118, Целиноградская обл., пос. Фарфоровый завод, 9, кв. 21. У нього дуже поганий зір.

ПРЕСКОНФЕРЕНЦІЯ В МОСКВІ

5-13 23 квітня відбулася друга велика пресконференція дисидентів на квартирі літературознавця Сергія ГРИГОРЬЯНЦА, звільненого в лютому з Чистопольської тюрми. У ній брали участь: вдова загиблого в Чистополі Анатолія МАРЧЕНКА, Ляриса Богораз, економіст і журналіст Лев ТИМОФЕЄВ,

Докінчення на ст. 11

МИКОЛА ШЛЕМКЕВИЧ ЗБЛИЗЬКА

(* 27/1 1894 — †14/2 1966)

В кімнатах минулого заслонені вікна. Там або щойно вечірні сутінки або вже й зовсім темно. Тож, входячи туди, самотою чи гуртом, засвічують світла — яскраві, але часто холодні, рефлектори досліджувать, або — як це ми робимо тепер — тепле світло спогадів. Здавалося б, що це було недавно, а то вже більше чверть століття, як і до нас в "Листах до приятелів" звертався Микола Шлемкевич такими словами: "Чистим серцем і соборно вшановуймо наші великі події і наших великих людей". Ми це й робимо. Власне, стараємося робити. І я був би радий, якби мені пощастило цією розповіддю хоч дещо оживити, зблизити хоч трохи образ небуденної людини, образ, що його час помалу, але нестримно віддаляє від нас, відносить у щораз далі кімнати минулого.

У заокруглених числах, минуло вже 20 літ від останньої і 50 від нашої першої зустрічі. Перша зустріч, кажуть, навіть не позначена якоюсь особливою прикметою, має не раз помітний вплив на те, як укладуться далі взаємини тих двох людей. Тому й почну мої спогади саме з тієї першої зустрічі, бо в ній, можливо, початок і причина того, що тут тепер клонюсть світлій пам'яті старшого і найкращого, і найдостойнішого друга *мого життя*.

На початку грудня 35-го року, мій тодішній шеф у видавництві "Батьківщина" в нашому неповторному Львові, редактор Дмитро Паліїв, повідомив мене, що незабаром, зі Сновидова над Дністром, приїде до нас Микола Іванейко. (Микола Іванейко це журналістичний псевдонім Миколи Шлемкевича. Тоді, в ті далекі вже львівські роки, ми всі так і називали його). Отож, казав Паліїв, приїде Іванейко на кількадеденні наради і, очевидно, буде присутній на святомиколаївському вечорі нашого В-ва. Тож я, що маю бути св. Миколаєм, можу навіть — казав Паліїв — зі шкіри вискочити, але привітання має бути гідне Іванейка. — Біда, кажу, та ж я Іванейка не бачив, не знаю ... — А його статті в "Перемозі" — (так називався наш ідеологічний журнал, редактором якого і був Микола Іванейко) — читаєте? — Очевидно, читаю! — То не кажіть, що не знаєте Іванейка, і робіть так, щоб усе було добре.

З повагою великого святого — відомого святого — відомо ж, характеристика чуда чинить — звернувся я на Вечорі до Іванейка і запевнив, що знаю його дуже добре, бо читаю "Перемогу над злом" і "Небесні вісті". З "Перемог", мовляв, знаю що ти пишеш і як славно ти пишеш, а у "Вістях" читав колись, які то таланти ти дістав від Небесного Отця у день свого народження:

*Микола Шлемкевич, біля 1949 р.
Mykola Shlemkevych, 1949.*

Філософ, музик і поет — всі три зійшлися в тобі, такого більше тут нема багатства ув одній особі. Шанують, чув я, люблять всі свого ідеолога, що талантів не закопав, які дістав від Бога.

За це і я тебе люблю, запевнив Миколу св. Миколай, а, порозумівшись попередку зі співучим народом, запропонував залі, з нагоди іменин, привітати Іванейка дзвінким многоліттям.

Коли ж я, розхарактеризувавшись, долучився до товариства, Шлемкевич зразу підійшов до мене, гратулював і обіцяв передати своїй родині привіт від св. Миколая. І ту свою обіцянку виконав. Далеко пізніше, в таборі, чи навіть і тут, з нагоди св. Миколая, на прохання пані дому, я пригадував ще як то ми у Львові вітали її чоловіка. Це зближувало мене з їхніми дітьми. Для них я вже не був "ще один знайо-

мий тата", але вже тоді, "во время оно", старша сестричка, Христя, пояснювала молодшій: — Цей пан був у Львові св. Миколаєм і дав татові дарунок! — Але не знають вони, може й досі, які дарунки відтоді діставав той пан від їхнього батька.

У своїх писаннях, доповідях, промовах і розмовах Микола Шлемкевич, очевидно, торкався прерізнних тем, багато з них майстерно розгортав, але одну ділянку, одну цікаву для нас тематику завсіди трактував по-мачушиному: автобіографічну. Уникав її. Не любив говорити про себе. А вже, щоб чимось хвалитися — то й поготів. Ніколи не висувався на кін, навпаки, радше в тій усунувся. Як уже мусів десь згадати про себе, то робив це як би мимохідь, на відчипне. Але, кажуть, нема правила без виїмку. І, власне, виїмково, пригадую собі тільки одну таку зустріч, під час якої Шлемкевич, порівняно, таки багато розказував про себе. Тому й та зустріч записалася в мій пам'яті між особливо цікавими, дарма, що Шлемкевич потім перепрошував, мовляв всіх лишив, а сам пішов у спогади. Ні, нікого не лишив, усе товариство з живим і великим зацікавленням разом з ним думками ішло тоді в далекий драматичний епізод його молодости.

1915 рік. Шлемкевичеві по вакаціях вже стелилася дорога не "з Дністра на Дунай", на південний захід, продовжувати студії на віденському університеті, а на північний схід. Москалі, відступаючи з Галичини, інтернували його і разом з іншими закладниками повезли етапами аж на Сибір. Довготривала, далека дорога для Шлемкевича була незвичайно прикра. Він набавився хвороби шлунка, що сильно його послабило. Вкінці, поважно хворий, опинився у великому бараці, в якому сибірські вітри находили щілини, щоб снігом дмухати досередини. Вночі віддих сплячих людей інеєм застигав на стухлій соломі.

У Шлемкевича кровавили ясла, зуби хиталися, попухли ноги, він сильно гарячував. Був певний, що в своїй життєвій мандрівці вже зближається до останньої зупинки. Але на цьому світі не тільки лихо вдаряє нагло і несподівано, але так само не раз з'являється і порятунок. І такий несподіваний порятунок у сибірському Талергофі припав Шлемкевичеві чи не в останній хвилині. Приїхала туди делегація Міжнародного Червоного Хреста, головою якої була графиня родом з Відня. Так щасливо склалося, що серед сорокатої маси людей вона звернула увагу теж на Шлемкевича. Він, очевидно, не потребував перекладчика. Графиня скоро зорієнтувалася, що ця критично розслаблена молода людина — Шлемкевичеві пішло тоді на 21-ий — це студент віденського університету. Вона зразу, чи то тільки з чисто людських міркувань, чи в деякій мірі впилинули на це і регіональні сантименти — порушила всі можливі пружини, щоб його рятувати. І добилася того, що Шлемкевича негайно перевезли до міського шпиталю та ще й запевнили графиню, що він і надалі буде користуватися всіма можливими в даних обставинах полегшеннями.

І так воно потім і було. Видужавши, він став працювати рахівником у місцевого промисловця. Своєю солідністю здобув у нього повне довір'я, а своїм джентельменством, багатим знанням і почуттям гумору здобув щирі симпатії усієї родини підприємця. Аж з вибухом революції негайно попрощався з усіма, щоб на голос батьківщини якнайскоріше добитися до золотого серця України. (А ми з сибірських спогадів Шлемкевича вертаймося до років його перебування з нами на землі Вашингтона).

На початку 50-тих років, як близькі сусіди, при тій самій вулиці ми часто зустрічалися. Одного погідного суботнього пополудня вийшли удвох на прогулянку, як казав жартома Шлемкевич, пізнавати рідний край. З однієї хати випроводжувалися люди. Біля хідника купа всякого барахла. Зараз же біля нього, але уважливо спертий об дерево так, що й скло не збілося — портрет Тараса Шевченка. Ми спинились. Чуючи, що балакаємо по-українськи, старенька жінка, вказуючи на портрет, жалілася: — "не можемо його взяти з собою. Наш син взяв би, але вона, невістка, не хоче. Таліянка! Вперлася, що ні і що їй зробиш? Мій старий мало не плаче..." А з очей її старого таки котилася капосна сльоза. Тоді Шлемкевич, зовсім несподівано для них і для мене, каже: Як ви не можете взяти Шевченка зі собою, то я візьму! — Жінка на radoщах заходилася витирати з порошу портрет, а подаючи його Шлемкевичеві, мовила: — "А Бог би вас любив, що берете Шевченка до себе!" — "Ми 'го купили зара, як мо ся поженили..." — з помітною гордістю і такою ж полегшею звирівся нам її чоловік. А мені гадалось потому: скільки теплого доторку руки і душі було в тому малому вчинкові Миколи Шлемкевича.

Завдяки щасливому поєднанню великого інтелекту з таким же серцем — д-р М. Шлемкевич в українському світі небуденна поява. Його чуття, емоції були справді глибокі, але вони ніколи не виступали з берегів. Шлемкевич не вибухав ні реготом ні гнівом. Не любив крику і сам ніколи не підносив голосу, хоч би який був поденерований. Не нарікав на долю, хоч вона не була для нього надто ласкава.

Найбільшою цінністю свого дуже активного духового життя уважав Шлемкевич незалежність. Незалежність мислителя і публіциста. Задля її збереження, казав він, треба бути готовим зректися вигладів на матеріяльні користі.

Колись царський міністер борзописець — каже переказ — питався свого пана, як він велить писати про народню освіту — корисна вона, чи шкідлива, бо той "добродій" тим самим пером, з так само легким серцем може писати про неї і сяк і так... Але не бути самому паном своїх мислей, проти власних переконань писати тільки для чийсь угоди, кривити душею заради сочевиці — це для Шлемкевича було б не до подумання. Але всюди бувають люди, для яких матеріяльні примани, чи спокуси — вирішальні. Або, як то пластично висловився Шлемкевич: "Є люди, як магнетна голка. Вони зразу вичуввають і схиля-

ються туди, де більше платять". У Шлемкевича не було й сліду такої голки. М. Шлемкевич не схилявся в поклонах мамоні.

А його дружина, пані Константина (в родині і для близьких знайомих — пані Туся) дуже добре розуміла оцю життєву настанову свого чоловіка і щиро йому співчувала. Як часом якісь клопоти втискалися в їхню хату, то Шлемкевич, як непоправний оптиміст, бувало, скаже: Е, не будемо журитися тим уже тепер, то ся якось потім зробить... Тоді Туся, з таємною усмішкою Мони Лізи: — Колю, чи ти випадком не помилився? Ти ж хотів сказати не "то ся якось зробить", але "Туся то якось зробить потому..." І треба сказати, що Туся, сердечна подруга його життя, невтомна помічниця, доки була здорова, робила це з подиву гідним успіхом. Шлемкевич це щиро і глибоко оцінював.

Бувало у Львові, після обіду, він любив покласти на коротку дрімку. Тут, по "ланчі" ніколи того не робив, хоч завсіди перший вставав, а останній ішов спати. Тож не раз, утомлений, засинав на кріслі. Коли ж діти просили його лягти, вигідно відпочити, то він відповідав їм питанням: — А чи мама тепер у швальні може спокійно відпочити?

Перейдім тепер, на часок, на вищі поверхи життя.

Особливими привілеями в хаті Шлемкевичів утішалася музика. Тяплю, як то раз Шлемкевич дотепно і з гумором розказував: — У нас взимі часто музичні вечори. Тоді в усіх кімнатах повно музики. Марта взагалі багато грає на фортепіані, Туся на швальній машині, а я на писальній. — Така то "троїста музика" бувала у них у довгі зимові вечори ... Але не раз, правда, рідко, дуже рідко, хіба з якоїсь особливої нагоди, і Шлемкевич давався упросити і також сідав за піаніно і сам, або на чотири руки з донею загравав для приємности гостей. Але це тільки винятково. Звичайно бо, парфразуючи слова не нашого поета, міг би сказати: "Собі граю, а не людям". І таки частіше грав на самоті і то радше у хмарний сірий день. Таке я запримітив, як ми якийсь час мешкали в тому самому домі. Могла б вказувати на це і така його музиколубна заввага: "Музика — найкращий супровід смутку і найбільше облешення його". Шлемкевич був вірним поклонником музики вже від ранніх літ. Але щодо музики маємо і таке його признание: — "Я пам'ятаю Платона: найкраща музика це філософія!" — І для філософії кинув Шлемкевич колись далі студіювати музику, але любити її не перестав ніколи...

Чи Шлемкевич був тим, чим хотів? Так, він був завжди собою! — "Коли б мене Бог спитав, чим я хочу бути, то я сказав би — вітром". — Це легкокриле слово з'явилося тут не отак собі, бо ж на питання взагалі, а на питання Бога тим більше, Шлемкевич не відповідав би легкодушно, без надуми. Тут він свідомо й доцільно вибрав це слово, щоб по імені назвати те, що сам уважав близьким суті свого духового "я". Шлемкевич був же, як вітер, непосидючий,

неспокійний дух, наставлений на дальні лети. (Між іншим, здобувши докторат філософії у Відні в 26-му році, Шлемкевич виїхав згодом ще на рік продовжувати свої студії в паризькій Сорбоні і з Парижу посилав тоді до Львова прекрасний змістом і формою цикл есеїв, які в Літературно-науковім Віснику Донцова друкувалися під однією назвою, під спільним заголовком "ВІТЕР".

Про свого друга архітекта писав колись Шлемкевич: "В його розмові завсіди було чути якесь незадоволене рвання в душі і він був мені завсіди інтересний". — Це ми могли б віднести саме до д-ра Шлемкевича. У нього ж було таке незадоволене рвання, оте невтомне шукання правди сучасного, візії майбутнього. Шлемкевич не міг уявити себе кабінетним ученим. І не манила його перспектива працювати, як він казав, над причинками до причинків. І не мріяв він про хатиночку в гаю, у затишку, але "в Одесі стоятиме мій дім, над берегом двох безмежностей — степу і моря".

"На нашому духовому степу — писав він — височіють замки і вежі пісні і мислі, але поетичної, не філософичної". Навпаки, до філософії в нас, твердив Шлемкевич, загальна нехоть. Хоч її поле не лежало повним облогом, але не було в нас людей, які повністю займалися б науковою філософією. Щодо самого Шлемкевича, згідно з його власним признанням — його темперамент скерував його радше до філософії життя і її виразу — філософичної публіцистики. Це й було його покликанням, вірним якому залишився до кінця!

— "Не називайте, чи пак не лайте мене професором, професор, учений має свою катедру, а моя катедра — журнал!" З тієї катедри, до соток своїх уважливих і вдячних слухачів, Шлемкевич промовляв своїм вдумливим і сміливим словом. І було це слово щораз подувом свіжого вітру, що стільки літ прилітав у наші хати, що наші мислі ворухив. Як дорогий, незабутній спогад у нашій пам'яті зберігаємо його й надалі!

Докінчення. НОВИНИ ПРО ПЕРЕСЛІДУВАНИХ

недавні в'язні Андрій Миронов із Свердловська, Йосиф БІГУН, Віктор НЕКІПЄЛОВ з дружиною Ніною КОМАРОВОЮ і Степан ХМАРА, лікар з України (Червоноград, на Львівщині, див. 5-11 і раніше). Учасники обговорювали стан і правові аспекти дострокового звільнення політ'язнів. Із запрошених представників радянської преси не прийшов ніхто.

*ЄХБ — Євангельські Християни Бабтисти

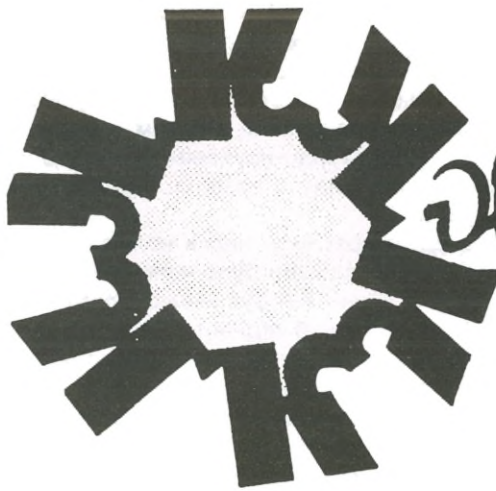
**КК — кримінальний кодекс

зладила Н. Світлична

ПОДЯКА

Стефанія Ельяшевська і Стефанія Свистун, складають щирю подяку членкам 22-го Відділу СУА в Чикаго, які відвідали їх під час недуги і складають пожертву на Пресовий Фонд "Наше Життя" по 20.00 доларів.

КАЛЕЙДОСКОП

Жуначого Життя

Упорядкувала ХРИСТИНА ГОДІВ-ЮЗИЧ

УКРАЇНА.

Київ. Київська газета "Радянська Україна" помістила інформацію, що в галузі літератури Шевченківську премію, найбільше престижову в Україні, отримала Ліна Костенко за історичний роман у віршах "Маруся Чурай" (1979 р.) і збірку поезій "Неповторність" (1980 р.)

Л. Костенко народилась 19-го березня 1930 р. на Київщині в родині вчителя. Від 1936 р. живе у Києві, де закінчила середню школу та почала вчитись у Київському Педагогічному Інституті. У роках 1952-56 вчилась у Московському Літературному Інституті ім. Горького, який закінчила з відзначенням. Вернувшись в Україну, працювала сценаристом у київській кіностудії ім. Ол. Довженка. Вірші почала писати в дитинстві, друкувалась у молодечих журналах та альманахах. У 1957 р. вийшла її перша збірка "Проміння землі", друга збірка "Вітрила" вийшла у 1958 році, а збірка "Мандрівки серця" появилася 1961 р. Збірка поезій "Зоряний інтеграл" мала вийти в 1963 році, але була заборонена.

Київ. У Палаці Культури "Україна" відбулися великі концертні вечори сучасної української естрадної пісні. У виконанні провідних майстрів і молодих артистів звучали кращі твори українських композиторів. Між найкращими виконавцями були народня артистка Української РСР Софія Ротару, солістка, яку ми мали нагоду кілька років тому почути в Америці, та співачка Алла Кудлай.

Київ. Не так давно в пам'яті Києян — афіша на першу виставу дитячого музичного театру, цього наймолодшого із столичних театрів. А сьогодні в його доріжку тринадцять вистав, серед яких представлена і класика і нові твори українських композиторів. "Дитячий музичний театр", директором якого є Іван Дорошенко, відкрив сезон театру виставою "Зима і весна" М. Лисенка. Театр відчуває певний дефіцит балетних вистав для дітей — говорив головний балетмайстер театру Віктор Литвинов. Дитячий музичний театр прагне сприяти появі нових балетних тво-

рів. У пляні є вистава "Запорожець і султан" — балетна версія "Запорожця за Дунаєм", тут буде використана і музика Гулака-Артемовського і фолкльорний матеріал, зокрема казки, які будуть відтворювати події з історії України. Композитор Олександр Білаш готує для театру балет "Буратіно".

Дитячий музичний театр має стати також і творчою лабораторією творів для дітей, як повідомив музикознавець Юрій Станішевський.

У Політвидавї Української РСР незабаром вийде книга під назвою "Вінок безсмертя". Це перша спроба зібрати матеріали про українські села, спалені німецькими окупантами. Книга міститиме розповіді очевидців, документи з архівів і трофейні матеріали. Будуть також матеріали про партизанський рух.

У підготовці видання взяли участь письменники, науковці та активісти Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. В книзі будуть розповіді про спалені українські села Чернігівської, Житомирської, Сумської, Полтавської, Вінницької, Тернопільської, Львівської та інших областей.

А чи видадуть в Україні книжку про села, все населення яких померло від голоду в 1932-33 роках?

Чикаго. Мистецька рада Illinois Arts Council, з ділянки програми етнічного та народнього мистецтва визначила Таню Рейнарович як учителя-мистця на 1988 рік, призначаючи їй першу нагороду в сумі 5,000 дол. за ведення курсів українських вишивок та особливу майстерність у цій ділянці.

Громадський Комітет Чикаго для відзначення 1000-ліття Хрищення України призначив Т. Рейнарович куратором головної виставки з цієї нагоди, яка відбудеться в одному з приміщень штату Austin, Texas. Пані Johnson, вдова по президентові Lyndon'ові Johnson, яка завжди дбала і спонсорувала програму "прикрашуємо Америку", будучи в Білому Домі, подарувала 1 мільйон доларів на ту ціль в цьому році. В 1982 році вона закупила 60 акрів землі біля міста Austin у Тексасі, щоб розпочати новий проєкт вирощування пільних квітів штату Тексас.

НОТАТКА ПРО ДЕНЬ МАТЕРІ.

НАТАЛЯ ЛІВИЦЬКА ХОЛОДНА

ІЗ ЗБІРКИ "СІМ ЛІТЕР" — 1937

Серед буденних зайнять — людина відчуває потребу знайти момент і виявити в якийсь спосіб своє душевне почування. День Матері це нагода показати матері свою вдячність, пошану й любов.

В 1906 р. Анна Джервіс (Anna Reeves Jarvis) заініціювала відзначення Дня Матері. Доньки й сини наділяють в цей день спеціальною увагою особу, що її любові, посвяті і трудам немає кінця: чи це буде лист-побажання, китиця квітів, чи родинна гостина, де мама буде спеціальним гостем.

Вперше відзначено День Матері у місті Грефтон Штату Західньої Верджинії, США. Згадана вище Анна Джервіс, добре пам'ятала віддану працю своєї молоді матері, яка клопоталася під час домашньої війни в Америці пораненими й хворими, без огляду до якої воюючої сторони вони б не належали.

Ідея відзначити День Матері з'явилася у Анни, коли родина переїхала жити до Філядельфії. В річницю смерті матері 1907 р. вона відкрила свій задум членам родини й приятелям, представила його великому філантропові у Філядельфії Іванові Ванамекерові. З його попертям, ідея дня пошани матері дістала широке схвалення.

Вперше День Матері відзначено Церковним Богослуженням у місті, з якого походила родина Джервіс. В 1910 р. скоро по першій відзначенні губернатор Західньої Вірджинії Віллям Гласман проголосив День Матері штатовим святом. В 1913 р. резолюцією американського парламента проголошено День Матері всенароднім святом. Президент Вудров Вільсон видав прокламацію, усталивши другу неділю в травні Днем Матері.

Нині, 80 літ пізніше, 95% всіх американців, де б вони не жили, обходять врочисто День Матері, а також більйони людей по цілому світі.

Анна Джервіс ніколи не була одружена. Вона присвятила своє життя легальному встановленню і закріпленню Дня Матері. Померла самотньо, 1948 р., збираючи до кінця життя документації й пам'ятки, що стосувалися до Дня Матері.

Товариство огородників, що вирощують рожі, передбачує, що 50 мільйонів рож, 8% річної продукції, призначені для матерів.

"Рожі є найбільш популярним дарунком, вони гарні в кожному кольорі, легко їх перевезти й доставити. Для більш консервативної особи завжди приємна китиця рожевих, білих, або темно червоних рож. Пастелеві рожі, жовті, або мішані в різних кольорах до вподоби більш поступовій матері. Чи це буде китиця, мініатюрні рожі, чи дві — три штуки "високих рож" — вони все гарні, запашні і добре тримаються. Рожі — це символ правдивої любові."

1.

"НАШЕ ЖИТТЯ", ТРАВЕНЬ 1987

IV

В яких Ти піснях і мотивах,
якими згадками бриниш?
Чи й досі в минулого зливах
душею бентежно тремтиш?

Чи й досі ще в серці могутнім
ховаєш бойовищ луну,
чи може повірила в будні,
щоб казку забути страшну?

Яка Ти тепер, чи стражданням
душа Твоя повниться вчерть?
Чи віриш іще у повстання,
що зломить побідницю смерть?

Чи знов, неохайна і бідна,
забула про помсту і гнів?
О земле, обіцяна, рідна,
які в тобі сплять ще пісні?

V

В хаосі звуків, барв і ліній,
в туманних вуличних огнях
ми загубили обрій синій
і до мети своєї шлях.
І серце стомлене тривожно
надхненням давнім не тремтить,
і на устах німих побожно
святе ім'я не забринить.
Лише тоді, як синім оком
з-за хмар подивиться весна,
зідханням дужим і глибоким
душа схвилюється до дна.
І дальній обрій знов покаже
забутий шлях у далечинь,
і на нерідне небо ляже
знайомим сміхом рідна синь.
І буде Прага, наче Київ,
у сьйві соняшнім ясна,
і дзвони рідної Софії
докотить хвилями луна.

XIV

О, ви, сріблясті і розлогі,
Що вас рука батьків садила,
Похилі верби край дороги,
Над ким шепочуть ваші крила?
Над ким ви журитесь у ясні,
Весняні дні і в літні ночі?
Чом образ ваш в душі не гасне?
Чом серце вас забуть не хоче?

Наталія Лівіцька-Холодна. Поезії старі і нові. Видання Союзу Українок Америки. Нью Йорк 1986.

Що читати?

На маргінесі книжки: History of Ukrainian Costume, вид. Байда Букс, Мельборн, Австралія 1986 р. ст. 62.

Книжка в англійській мові, великого формату, на доброму папері. У ній маємо 16 кольорових таблиць костюмів, а виготовила їх Христина Сеньків. Обкладинка і обгортка — це праця Олі Когут, а текст Юрія Ткача. У книжці представлений історичний процес розвитку українського костюму-одежі від скитської доби почавши до кінця 17 ст. Книжка належить до виняткових видань української діаспори, але дуже шкода, що немає в ній українського тексту, тим більше, що Юрій Ткач, представник наймолодшого покоління, виріс у середовищі письменників і діячів української культури і сам знаменито володіє українською мовою. Він же знайий уже як добрий перекладач літературних творів. Працюючи над текстом книжки Ю. Ткач використав понад тридцять джерельних праць українських і російських авторів, з перевагою останніх.

У передмові автор звертає увагу читача на важливість одягу як атрактивного вияву багатьох чинників у житті людини і цілої нації. Одяг, її форми і стиль постають у зв'язку з обставинами дуже широкого засягу, що охоплює історичні, економічні, соціальні чинники на протязі історичних епох. Вирішальний вплив на творення одягу мають етичні та естетичні чинники.

Поставивши за ціль історичний аспект перегляду костюмів,

автор книжки одним реченням згадує кімерійців, але не згадує дуже важливої трипільської доби праісторії України. Відтворити костюм цієї далекої доби вимагало б багато труду, бо передусім далекі наші предки практикували тілопалення. Та проте, певне уявлення про ношу дають їхні керамічні твори і жіночі фігурки, на них же й орнамент одягу, а відбитки матеріалів свідчать про виріб того ж матеріалу, тонкого з льону і грубого з конопель. Для мистця ілюстратора це було б цікаве дослідження, що вимагало б знання та інтуїції. Автор веде свою розповідь від скитів, згадавши тільки, що вони "появились з Азії" у VII ст. перед Христом. Щодо того, то маємо дві концепції, а саме міграційну та автохтонну. Та як би воно й не було, скити — скототи разом з трипільцями творять складову частину української нації. Скитія — велика держава, знаєна і славна серед інших держав античного світу. У кольорових таблицях маємо тільки два костюми жінки і чоловіка з часів Скитії. У вступному параграфі про Русь автор пише, що "Київська Русь" зродилась дуже раптово". Чи й дійсно так "раптово"? Таж була держава Антів. Далі говориться тільки про "Східних слов'ян", про "Істер Слав кальчер" і за тими термінами пропадає давня Україна. Навіть на дальших сторінках праці автор пише "слов'яни" (XV, XVI ст.) замість українці того часу. Автор нерозбірливо йде за російськими джерелами. Так у сучасній Україні пишуть постійно "слов'я-

ни", "східні слов'яни", щоб затерти індивідуальність стародавньої України. Таке неясне писання не дає зображення і поняття давньої України ні англійському читачеві, ні англломовним українцям. Означення давня Україна-Русь поставило б не замазано, а ясно і весь зміст на відповідному місці. Добре зібрані та проілюстровані назви одягу, прикрас, улюблених кольорів у поодиноких епохах і серед різних верств. Дуже цікаво подана орнаментика в історичній перспективі, згадані навіть міста продукції різних матеріалів. Добре було б написати більше про емаль, якою славила княжа Україна, та про її виріб у Києві. Кольорові таблиці представляють не тільки різні епохи, але й всі верстви у цих епохах (крім праісторії), як князів, гетьманів, воїнів, козаків, людей міста і села. Багато зілюстрована регіональна одяг України. Кольорові таблиці змальовують одяг в крою, в кольорах та в узорах матерії, хоч не передають поняття матеріалу.

Книжка костюмів приносить кожному, на свій лад, приємність, а також може бути й джерелом знання, допомогою для учителів у школах, а навіть для письменників історичної тематики. Можна подивляти молодих енергійних авторів, пана Юрія Ткача і пані Христину Сеньків, і побажати їм нового, ще кращого українсько-англійського видання цієї цікавої праці.

Олександра Ю. Копач

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

На закінчення циклу про мороження харчевих продуктів подаємо поради про мороження городини. Хоч в крамницях можна купити морожену городину, проте є такі чистачки, що мають власні городи і хотіли б задержати на зиму свою власну, свіжу. Тому подаємо загально. Заморожувати можна майже всю ярину: горох, фасолі, буряки, моркву, калафіори і т.д. Городина мусить бути свіжа, без гички і без коріння. Треба її вимити в зимній воді, а тоді вкинути на киплячу воду і варити залежно від городини. Напр. зернята гороху 1½ хвилини, зелену чи жовту т.зв. шпарагову фасольку — 3 хвилини (як порізана, цілу трошки довше). Буряки варити 25-30 хвилин, зразу вистудити в

зимній воді і тоді порізати на платки чи кістки.

Вистуджену городину треба одразу спакувати в плястикові мішечки т.зв. "ziploc", залишаючи ½ інча вільного місця. Випустити воздух, щільно затиснути і вложити до морозильника.

Зернятка гороху, або кукурудзи можна розкласти на плоскій посудині, скоро заморозити, а тоді дати до мішечка.

Кріп, петрушку чи васильок добре сполоскати, відкинути грубі галузки, посікти дрібно, наложити до плястикових коробок і заморозити.

Надія Дейчаківська

АРХИПЕНКО
творець нової епохи
в скульптурі

У 100 РОКІВ
ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

"Мистецтво з'ясується не у фабрикації творів, але в шуканні нових пластичних засобів."

Олександр Архипенко

1960-ті роки, Нью-Йорк. В помешканні колекціонера А. Сумика сидять (права: Борис Сумик, Олександр Архипенко, Олександр Грищенко з дружиною, Михайло Мороз

1960's in New York. In the apartment of collector A. Sumyk. Seated from the right Borys Sumyk, Oleksander Archypenko. Oleksander Hryshchenko with wife, Mychajlo Moroz.

Оце вже три покоління мистців-скульпторів різних країн світу застосовують у своїй творчій праці засоби, які стали "самозрозумілими" і необхідними для розв'язки певних естетичних завдань у сучасній скульптурі. Багато з них, мабуть, не усвідомлюють того факту, що ті засоби, які тепер є "на порядку дня" — це революційні винаходи геніального майстра Олександра Архипенка — які він відкрив ще перед I-ою світовою війною і подарував прийдешнім поколінням. Сам Архипенко це відчував, коли сказав: "Я не є одна особа... я винаходив і експериментував. І потім мене імітували".

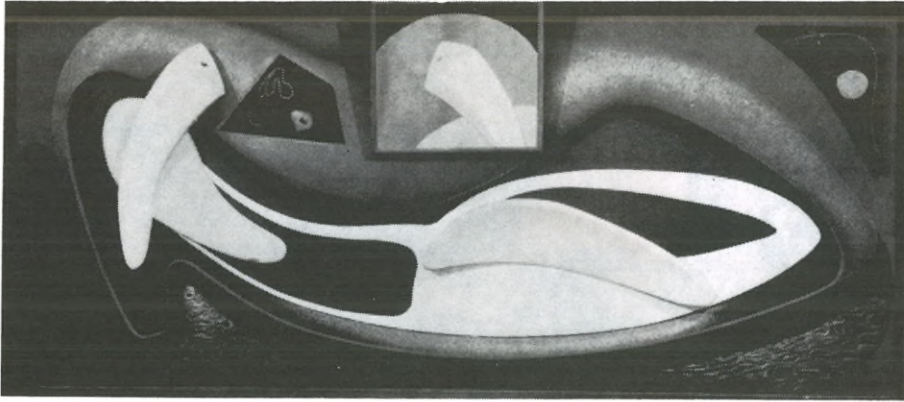
Архипенко належав до тих мистців, які не держали в таємниці своїх естетичних теорій — навпаки — він старався вчити, пояснювати і передавати другим свої творчі концепції, у висліді чого вийшла у 1960 р. його книга *Архипенко — 50 творчих років*. Майже кожний параграф його писань насвітлює аспекти на філософічні обґрунтування його нововведень у скульптуру. Але ніщо так повно не характеризує особи мистця як наведена цитата, мотто цієї статті. Шукання нових пластичних висловів це була суть і ціль його життя аж до самих останніх днів.

Ще у молоденькому віці Архипенко збагнув, що тодішній стиль — імпресіонізм — зі своїм злагідноючим і солодкавим впливом ніяк не міг би відтворити майбутню епоху, в якій домінуватимуть стислі науки і шалений технологічний поступ.

Для Архипенка поняття простору в скульптурі означало те саме, що теорія релятивності в фізиці. Словами мистця: "У творчому процесі, так, як у дійсному житті — наявність негативного відображує у

свідомості думку про відсутнє позитивне". Архипенко був першим скульптором, який розглядав форму як ілюзію. Він побачив, що негативний простір (порожнє місце) може стати позитивним. Коли вичислювати його новаторства, то уживання замкненого простору як органічної частини скульптури, було найбільш подивугідним відкриттям. Наприклад, він творив форму голови жінки не із скульптурного матеріалу, а з простору обведеного рукою і волоссям. Клясичним прикладом цього нового засобу є твір "Жінка зачісується" (1915). Ця ідея — затерти різницю між простором і масою — має також і психологічні підстави. Простір, замість твердого матеріалу, будучи несподіванкою для глядача, втягає його до більш активної співучасті у сприйманні твору, бо порожнє місце стимулює уяву глядача.

Рівночасно з ідеєю негативного простору мистець працював над питанням руху в скульптурі. За підставу своїх теорій він брав те, що мистецтво це віддзеркалення творчих сил всесвіту, що вічний рух це творчий феномен самої природи. Він вважав, що мистецьке творення це продовження того безупинного процесу. Він вбачав аналогію у творчості всесвіту і мистецтва. Геометрична будова матерії (молекули, клітини, мінерали тощо) підказувала мистцеві спрощувати форми до геометричного вигляду. Підвалиною його естетики був рух, тобто постійна переміна матерії — "там де є зміна (динаміка) — там є життя" (О.А.). Для динаміки в мистецтві потрібна вільна інтерпретація сюжету, а не копіювання, яке його радше умертвляє. Віддалення від предмету, процес абстрагування, розбиття його на частини, ви-

Олександр Архипенко. Клеопатра (спочинок) (1957) — мальоване дерево і бакеліт знайдені предмети.

Alexander Archipenko, Cleopatra (Repose), (1957), painted wood and bakelite, found objects

довження фігур — всі ці засоби оживляють і підкреслюють психічні чи духові аспекти в сприйманні твору. Статичне мистецтво є те, що імітує, а динамічне таке, яке конденсує інтуїтивно й інтелектуально відчуті сили у форму, яка, через цей процес, випромінює з себе духовість. Архипенко порівнює цей процес до дерева, яке згоряючи, перемінюється в газ і тепло або до кристалізації льоду з вогкості і низької температури.

Як винахідний пункт Архипенкових скульптур була людська постать, найчастіше — жіноча. Його ідеалізовані постаті мають видовжену елегантність, яка нагадує готичкі фігури святих. Мистець признав: "з готики я навчився бачити трансформацію пропорцій як .... експресію душевного." Твори Архипенка стають щораз більше динамічні — вони ідуть, обертаються, крутяться, згинаються, словом, вони рухаються. Треба зазначити, що цей рух завжди є ритмічним. В скульптурі "Поет", (1909), матерія немов би переходила чіткий гармонійний рух — який є співзвучний з якимсь космічним рухом у природі чи з якоюсь невідомою пульсуючою енергією. Про свій твір "Жінка йде" (1912), який був вершком розшуків вислову простору і руху сам мистець написав таке: "Після мене прийде час, коли цей твір стане напрямним, і мистці будуть різьбити простір і час". І, очевидно, він не помилився. Вплив Архипенка виразно помітний на творчості Генрі Море, Ліпшіца, Задкіна, Арпа, Гаргалло і ін.

Ще одним новаторством було вживання вгнутих і вигнутих площин, що давало нові композиційні можливості. Як і в випадку негативного простору, вгнути площини, при певному наświetленні роблять враження вигнутості; приміром, вгнутість форм ніг вражає як їхня повнота. Тут знову мистець указує, що сприймання є релятивне, що відсутність маси стимулює уяву і що відчуття дійсності залежне від сприймання глядача.

Нову течію того часу в малярстві репрезентували у початках Пікассо і Брак — звані "кубістами".

Вони бажали вирішити основну проблему ілюзії та дійсності, запитуючи: 'чи дійсність є те, що в очах глядача, чи те, що намальоване на полотні?' Архипенко перший переніс ідеї кубізму в тривимірну скульптуру. Ідея кубізму пропонує "роздріблення" (фрагментацію) об'єкту на геометричні частини і таким способом впроваджує елементи простору і часу. Один об'єкт можна бачити під різними кутами в той сам час. Найбільш широковідома різьба в чисто кубістичному стилі це "Боксери" (1914), в якій геометричні форми є спрощені до крайності. Вже нема в ній людської подібності, тільки експресія небуденної сили і динаміки.

Інші важливі вклади Архипенка в розвій сучасної скульптури були скульпто-малярство і конструкції з уживанням різних матеріалів (метал, дерево, скло, дріт) у тій самій скульптурі.

Найновіші дослідники спадщини Архипенка вважають, що скульпто-малярство, цей зовсім новий рід мистецької техніки, мабуть становить найбільш оригінальне його досягнення. Несподівані переходи з рельєфу до плоскої поверхні, з одного матеріалу в другий, яскраві кольори, незвичайна спонтанність композицій і необмежена уява — це унікальні риси тих елегантних праць. Усі ці елементи, співзалежні один від одного, у висліді вкладаються в одну гармонійну цілість, подібно як симфонія у музиці. Дехто вважає, що техніка скульпто-малюнків глибоко закорінена у підсвідомості мистця і походить від традиції іконопису. Зразками таких праць є "Жінка перед дзеркалом" (1916) і "Жінка з філіжанкою" (1915).

Архипенко "будував" з циліндрами, видовженими стійками і сферами. Його "Карузеля-П'єро" подала первісно з голого дерева, а згодом помальована яскравими кольорами. Про цю працю пише І. Голь: "Ця фігура є граничним каменем. На перший плян тут висувається кубістичний елемент. Постала вона під час свята Св. Жака, коли то десятки карузель з кіньми, санчатами, гондолями, літаками імітують кружляння світів. А серед того видовжений чо-

ловік, неповоротний П'єро в круговороті ламп і органів. З цього подвійного образу мистець утворив цю людину-машину "Карузеля-П'єро".

Архипенко твердить, що "геометричний характер тривимірних моїх різьб походить із скрайнього спрощення форми, а не з догми кубізму". Це особливо стосується до "Гондолієра" (1914), бо тут мистець не старався розбити предмет на окремі площини, тільки дав упрощену форму чоловічої постаті — вертикальна лінія, що спирається трохи на діагональ, а глядач відчуває незрівняну рівновагу і спокій.

Це були відважні й непопулярні ідеї в той час, і мистець був переважно, атакований тодішніми традиційними критиками. Але він був твердо переконаний у правильності своїх творчих задумів, непохитно вірив у свої здібності і, хоч часто бідував, ніколи не відмовлявся від своїх поглядів і нововведень, а тільки їх удосконалював. А більш, як півстоліття пізніше, його новаторства стали загально прийняті у різних галузях мистецтва як, "менше може значити більше",

або, що простір може чародійно перетворитися у складову частину різьби.

Хоч найважливіші свої винахідницькі досягнення Архипенко довершив у роках перебування у Франції (1908-1919), проте і в пізніших роках, вже в Америці (1923-1964), крім поглиблення своїх раніших експериментувань, він знаходив усе нові можливості вислову. До них належать: праця над прозорістю та освітленням прозорої пластики, де форми мінялися при зміні світла. Намагання ввести справжній (не ілюзорний) рух у мистецтво були джерелом ще одного винаходу "Архипентури" — де твір ставав змеханізованим. Ця новітня виникла із скульппто-малюнків і, як все інше, була наслідувана пізнішими мистцями.

У 1923 р. Архипенко приїхав на постійне життя до Америки. За майже 40 років перебування в Америці Архипенко невтомно працював також як педагог, закладав свої мистецькі школи, вчив по університетах, роз'їжджав з доповідями. В деяких біогра-

Олександр Архипенко.

1. Жінка зачісується. (1915) — бронза.
2. Статуя на трикутниковій підставі. (1914) — гіпс.
3. Жінка йде. (1918-1919) — теракота (палена глина).

Alexander Archipenko,

*Woman Combing Her Hair (1915), bronze
Statue on Triangular Base (1914), plaster
Walking Woman (1918-1919), terra cotta*

фічних джерелах, енциклопедіях і статтях національність Архипенка подається як російська. Непорозуміння мабуть походить з незнання історії. В час народження (і виїзду з Києва) мистця західній світ називав цей терен Росією, а не російською імперією, що поневолювала другі народи. Однак інші джерела, особливі німецькі, подають правильно національне його походження.

Ще в 1909 р. Архипенко був активним членом Української громади в Парижі, ходив на збори, брав участь в дискусіях, співав у хорі, навіть водив українців на мистецькі виставки. В Америці, хоч не належав офіційно до жадного українського товариства чи організації, Архипенко створив чотири погруддя Тараса Шевченка, які переховуються тепер в Музеї в Стемфорді, в Дітройтському Інституті Мистецтв, на Союзівці та в Клівленді. В 1933 р. в Чикаго, на Світовій Виставці був окремий український павільйон. Частину його займало народне мистецтво — зародок етнографічної збірки, з якої багато років пізніше заснувався Український Музей. А друга частина це була виставка 48 скульптур Архипенка. Це були єдині твори модерного мистецтва на цій виставці і,

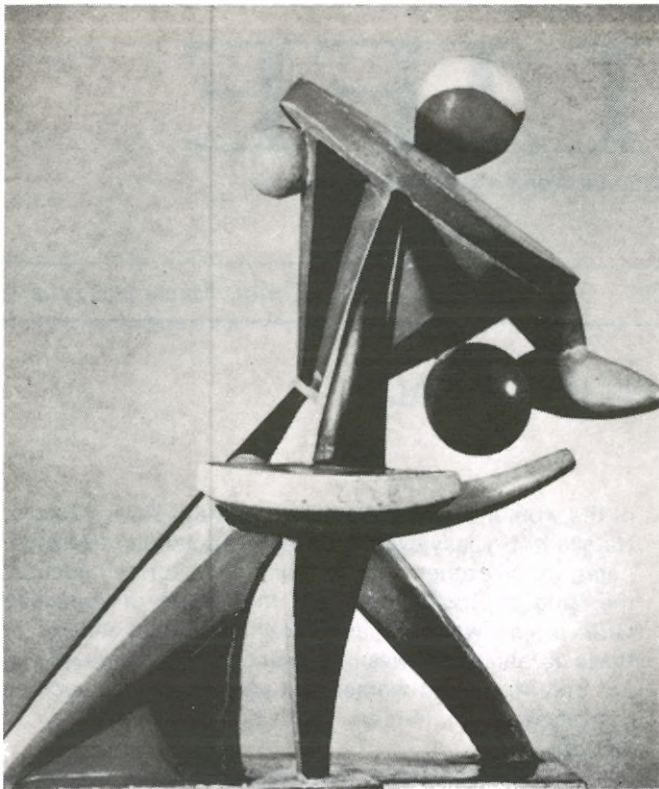
Олександр Архипенко. Гондольєр. (1914) — бронза.
Alexander Archipenko, Gondolier (1914), bronze

Олександр Архипенко. Боксери (вид з переду) — (1935) теракота (палена глина)
Alexander Archipenko, Boxers (front view), (1935), terra cotta

звичайно, були великою атракцією. У збірнику Українського Народного Союзу за 1961 рік у статті "Чому я виготовив погруддя Тараса Шевченка" Архипенко пише: "... це тому, що я вірю, що відображення великих національних геніїв може викликати ідеї та почування, які можуть зберегти національне сумління. Ми свідомі, що дух народу спирається на двох стовпах, одним з яких є політика, а другим культура. Вони не можуть існувати окремо і вони мусять йти і розвиватися впарі, бо один з них підтримує другий і разом вони становлять національну одну..."

Олександр Порфірієвич Архипенко народився в Києві 30-го травня 1887 р. Батько його був професором інженерії у Київському університеті і винахідником у ділянці механічної інженерії. Дід по батькові був церковним малярем. Уже в 15 років Архипенко почав Мистецьку освіту в Києві, в школі до якої ходив 3 роки. Відчуваючи вже тоді, що потрібні радикальні зміни як в суспільстві так і в мистецтві — він бунтувався проти сухого і перестарілого академізму і критикував своїх професорів, за що його видалили зі школи. У Києві, глибокий вплив на молодого Архипенка мали ікони і фрески св. Софії. Його участь у археологічних експедиціях зацікавила його мистец-

Олександр Архипенко. Карузеля П'єро. (1913) — гіпс.
Alexander Archipenko, Carrousel Pierrot (1913), plaster

твом давніших епох. Після 2-річного перебування в Москві Архипенко виїхав до Парижу де також зустрівся з "задушливою" атмосферою в Академії Мистецтв. Він покинув її по двох тижнях, зрозумівши, що там нічого нового не навчиться. Його правдивою школою став Лувр, де він пересиджував цілими днями і студіював твори Єгипетської, Старо-грецької, Візантійської, Готицької і інших скульптур. Ці щоденні оглядини наснажували його винахідливий талант і допомагали зрозуміти глибше закони скульптури. Мистецтвознавці знаходять певні впливи цих епох мистецтва на його творчість. Чисті, сильні лінії, без зайвих деталей, з яких проминувала велика внутрішня сила Єгипетського мистецтва, — дуже підходили до Архипенкової творчої уяви. Архипенко часто згадує у своїх теоретичних роздумуваннях, що видовжені готицькі форми, що є символами духовности і релігійности — це ж ті самі символи і в його композиціях. Катерина Куг, у вступі до каталогу посмертної пересувної виставки мистця (1967 р.) зазначила, що "від початку до кінця Архипенко залишився українцем, людиною, що мабуть була ближча близькому Сходові, чим Заходові", бо золоті орнаменти і лінійна краса Візантії завжди виявляється у його працях.

Помер Архипенко 25 лютого 1964 р. в Нью-Йорку. Його праці є у всіх важливих музеях світу, про його творчість існує дуже велика література в різних

мовах. Коли в 60-тих і 70-тих роках американські журналісти називали Архипенка "самотнім скульптором", загально недоціненим мистецтвознавцями, не зважаючи на його піонерські винаходи, то останнім часом історики мистецтва присвячують щораз більше уваги дослідям про Архипенка і доходять до висновків, що часто інші скульптори, які підхоплювали його новаторства, діставали розголос і славу за заслуги, що, de facto, належалися Олександрові Архипенкові.

Використана література:

Alexander Archipenko, *Archipenko Fifty Creative Years 1908-1958*, 1960, New York, Tekhne, Inc.

Alexander Archipenko, Exhibition Catalog, organized by the UCLA Art Galleries, 1967.

Donald H. Karshan, ed. *Archipenko: International Visionary*, 1969, Washington, DC, Smithsonian Institution Press.

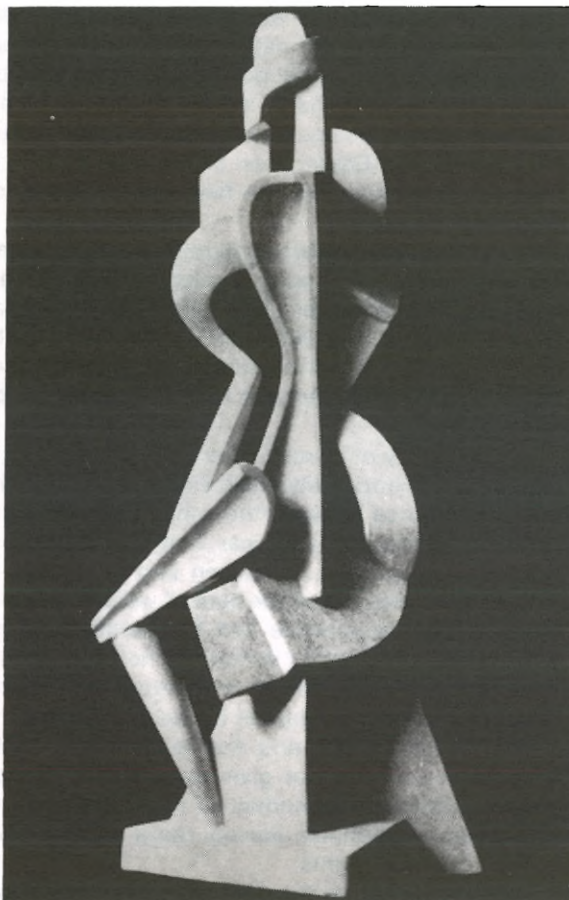
Alexander Archipenko: A Centennial Tribute, 1986, Washington, DC, National Gallery of Art.

Володимир Попович "Архипенко у Франції", *Нотатки з Мистецтва*, ч. 17, 1977.

Аркадія Оленська-Петришин "Архипенко — передовий новатор скульптури 20 віку", *Сучасність*, грудень 1970 р.

Олександр Архипенко. Сидяча геометрична постать. (1920) теракота (палена глина).

Alexander Archipenko, *Geometric Figure Seated* (1920), terra cotta

---

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

---

VOL. XLIV

MAY 1987

Editor: Marta Baczynsky

DOES EQUAL MEAN IDENTICAL?

The pursuit of women to achieve equality, or the better known women's liberation movement, manifested itself in various formats and adhered to different agendas in different countries, depending upon the laws which governed it. Customs and the traditional position of women in a particular nation influenced the women's movement. In comparison to other groups, within the Ukrainian society women were respected, they exerted more influence and thereby had more responsibility. These women were not only the few noted individuals such as Princess Olha, who played such an important role in the history of our nation. Today, there are nations where the lawful and real position of women is far from equal with men, although individual distinguished women influenced the course of history of these countries, i.e. Cleopatra in Egypt, Joan of Arc in France — countries where women did not have the privilege to vote until very recently.

The comparison between Ukrainian noblewoman and her counterpart in Russian society was unusually well depicted by poet/writer Lesia Ukrainka in her dramatic work *Boyarynja*. The Ukrainian woman is her husband's mate and friend, she lives and works with him; the Russian woman is enslaved who functions in the shadow of her husband.

In the History of Ukraine/Rus (vol. 111, pg. 376, Ukrainian text) historian Mychajlo Hrushevskyj said that the major difference between the ancient Rus laws and the roman or germanic laws, was that it placed no limitations on the position of women and their legal rights. Roman laws prescribed the care of women, considering them as non-responsible and the germanic laws held women and children as entities of no legal status. The ancient Rus laws placed no restrictions on the property rights of a woman during her husband's lifetime.

The laws of Russia and Austro-Hungary which governed our land did not give equal rights to men and women. Hence, independent of the traditional position of women in Ukrainian society there arose a necessity to fight for equal rights.

1884 is marked as the date which saw the beginning

of the women's movement when in Stanyslaviv, Galicia, Natalia Kobrynsky organized the Association of Women. Later, in Lviv other organizations were formed such as the Club of Rus/women, and the Group of Ukrainian Girls (name was later changed). a unique feature of these organizations was that their programs were geared not only to benefit women but various groups such as the peasants, craftsmen, youth and the community in general.

In the western world the struggle against inequality exhibited itself in a reaction where men were imitated by women as far as their apparel, behavior and habits were concerned, discarding all external and psychological aspects of femininity. Our forerunners — the emancipators — in keeping with the ideology of Natalia Kobrynsky and adhering to the principles of equality even then, underlined the value of feminine nature, feminine attributes — physical and psychological. They demanded the right to education and recognition of their role not only in the family but in the community. Due to this influence, Sofia Okunevska-Morachevska was able to overcome great difficulties, to become the first woman physician in the Austro-Hungarian country.

Some of the demands which the present day emancipators in the United States and the western world are struggling for would have astonished women of the older generations, because their mothers and grandmothers had fought for the same privileges, such as equal pay for equal work.

When comparing the status of women at the turn of the century to today it is necessary to consider the enormity of technical achievements which greatly eased the job of the homemaker. A great deal of free time was thereby created, with the opportunities to use it for furthering educational goals, for professional work or social and community involvement. There is a humorous saying that technical advances gave people free time and the television set took it all away.

Progress in the home, in agriculture, in communication made a fundamental change in people's lives, not only in the practical sense. The home and the care of

children, especially infants, demanded a great deal of attention, time and work from women. Whether a woman was able to have help or took care of the household herself, virtually all her application and care was devoted to that one task. Modern progress to a great extent alleviated this burden but did not lessen the duty and responsibility, particularly toward the rearing of children. Today, more so than ever this task has become extremely difficult. It is this gain in modern technology, especially in communications, which makes the rearing of children arduous and the responsibility for them so much more encompassing.

There are many facets to communications. Years ago, in Ukraine, children went to school in their communities and their time was spent in familiar surroundings. Even when older and sent to schools further from home, youngsters were in the company of people whom their parents knew, were taught by known teachers and associated with other students from neighboring towns or villages. Whether these young people were from villages or cities, they shared an upbringing common in moral and ethical values, usually patriotic in nature and with deep respect for tradition. Presently, young people attend schools which are a melting pot of various influences, ethical principles and viewpoints. Last but not least there is the influence of television, radio and even the mass produced and easily accessible books, films and other vehicles of information. We live in a free

country where everything is within reach and available.

Thus a heavy burden of duty and responsibility is placed on parents. They must give their children the knowledge, the ideals, the ability to distinguish right from wrong.

Lately there is a predominant belief that responsibility and duty of raising children is not a burden but a privilege which should be equally shared by both parents. Frequently among younger couples fathers take an active role in the caring of their children from the day of the youngster's birth. In no way does such activity make a man feminine, nor is a woman more masculine if she holds a professional job. Psychologists state that such an interchange of roles by parents has a very healthy influence on children. The cooperative efforts of both parents in the rearing of children as well as in sharing of household tasks has a strong bonding effect on the family. This is particularly important for Ukrainian families where the parents represent the far-away native land, love and family unity.

It seems that in envisioning the future the champions, particularly in America, are the father and mother — a "masculine" man and "feminine" woman. They are not identical but are equal as they guide their sons and daughters through life, tightly bound in love and united by the tides of time.

Ulana Lubovych

(translated from Ukrainian)

THE ROLE OF WOMEN IN THE CHRISTIANIZATION OF RUS'-UKRAINE

In the history of European nations it is evident that women were very influential in bringing Christianity to their people. There are many examples of women of power who helped to promote the Christian religion and insure its acceptance, such as St. Olena, mother of Emperor Constantine (4th century) or St. Ludmila, wife of the first Czech Christian prince.

Although the historical data of the early beginnings of Christianity in Rus'-Ukraine is scarce, from what has been retrieved, it is apparent that women also played an important role in that process.

Princess Olha became a Christian 15 years before her death. During those years she constantly implored her warrior son, Prince Svjatoslav to accept her religion and bring it to the people, but to no avail. Although she did not live to see Rus'-Ukraine baptized, her influence, wisdom and good judgement reached her grandson, Prince Wolodymyr, who twenty years after her death, in 988 decreed Christianity as the state religion.

The influence of Princess Olha in the Christianization of Rus'-Ukraine has been noted in numerous histor-

ical chronicles. Metropolitan Illarion, who lived during the reign of Prince Jaroslaw Mudryj, compared Princess Olha to the Greek St. Olena. As St. Olena found the cross in Jerusalem on which Christ died, so Princess Olha found the cross of Christianity for the Rus'-Ukraine nation. He also compares Prince Wolodymyr to Constantine, who declared Christianity as the official religion of the Roman empire. In church liturgy these ancient rulers are granted the status of apostles, since they were instrumental in bringing Christianity to their nations.

Without doubt Prince Wolodymyr was also influenced by other women in his life concerning the Christian issue. In ancient writings which describe his life as a pagan, it is said that he had wives, several of which were Christian. Although their scope of influence is not known, one can assume they had some.

The Christian influence during the upbringing of the two sons of Prince Wolodymyr, Borys and Hlib, provided by their Greek Christian mother, had a marked effect on their lives and their deaths. Both were killed by

HONORING TRADITION

©by Lin Vandenberg

Many teachers, and occasionally COUNTED THREAD, have admonished their students and readers not to change the colors of ethnic embroidery patterns. Little clarification had been given, however, of the reasons behind this seemingly steadfast rule. Some embroiderers, not realizing how important this point can be, have stitched with a fairly free hand and possibly dealt a serious blow to the future survival of an often endangered tradition.

"Tradition" is the key word here. We are attempting to preserve traditions handed down from those who have gone before us, traditions entrusted to our care to be passed on to those who will come after us. Many traditions are in danger of extinction, some through changes brought on by industrialization, many through political circumstances and a deliberate attempt to annihilate a civilization and any traces of its cultural identity. In either case, much of what has taken generations decades and centuries to create may be lost if not recorded by us now. In this respect, we must see ourselves, not merely as individuals stitching lovely patterns, but as a living part of history, taking our turn as guardians of a very rich heritage. This, the first reason for not changing the colors of ethnic patterns is that we must preserve as perfectly as possible the work from ancestral hands.

a jealous brother who feared for his place on the throne. Borys and Hlib, faithful to their Christian convictions, accepted death rather than destroy their brother.

Due to the lack of documentation, it is impossible to investigate the role women had in the Christianization of Ukraine. Sporadically there is mention of women, particularly from the princely times, who build churches, supported monasteries or became nuns.

The western countries of Europe were more apt to record the input which women had in their religious development. In Ukraine this was not the case. The lack of information could also be due to the fact that records were destroyed in an almost repetitive manner by the onslaught of Polovtsian and Tartar hordes which swarmed over the country with regularity. It is unfortunate that, barring modern history, our knowledge of women of influence in the church and religious life of our nation, is insignificant. Looking back on our history, we are very limited as far as facts are concerned, but rather must operate on suppositions and deductions.

(The above is a free translation of Sister Sophia Senyk's article in Ukrainian, which is published in this issue.)

The second reason for not changing colors is related to the first. These patterns come to us; therefore, they are not our own. They are "on loan," so to speak, and should be treated with respect. In the same way that it is not acceptable to go to a friend's house and switch the sugar with the salt, it is unacceptable to switch colors or alter patterns of another culture's needle arts. If one plans to reproduce a textile from another country, one must remain within the boundaries of acceptability of that culture. If color combinations do not appeal to us, it is due to the fact that we find ourselves in unfamiliar territory. We are the product of our culture and are accustomed to colors that have surrounded us since childhood. In the same way, others have experienced different surroundings and have developed different tastes. With study and exposure to what was once new, we can acquire these different tastes and with time will feel more comfortable with a new sense of beauty.

What is it that makes a set of colors acceptable to one culture and not to another? Social mores, religion, ancient beliefs or superstitions that one may not even be aware of, physical environment, political life, emotions, man to man and man to nature relationships all play a role in determining color preferences.

It is interesting to observe these relationships in different parts of the world. The white pulled and drawn thread familiar to northern Europe (where snow exerts a major influence) bursts into brilliant color in tropical Mexico; the embroideries of western Ukraine are generally multi-colored and bright, reflecting the colors of mountain wildflowers and the drama of afternoon thunderstorms, whereas those of eastern Ukraine turn to soft pastels like the blue of a clear open sky and the golden brown of ripening grain. Colors change meaning depending upon the culture in which they are found or the shade used: black is highly regarded in Spain as being dignified; in parts of eastern Europe it symbolizes oppression and death. In some areas, a dull yellow denotes death, putrefaction; a golden yellow, good fortune. Needless to say, one does not want to run the risk of confusing any of these!

Colors and patterns often become even more closely linked to their creators. For example, a belt worn on an Estonian national costume can identify the wearer's origin right down to the specific town from which he or she hails. Obviously, any change in the color or alteration of the design would entirely obliterate this connection. The importance of maintaining ethnic colors as they are lies in the close identification of the pattern with its place of origin. This gives a sense of history, a feeling of belonging, proudly, to an identifiable group, to a long chain or people of the same village or area who share one's way of thinking, relating, feeling, being. For many who live in exile, whose culture is under attack, this identification with the homeland is strong. The sight of one of their beautiful embroideries faithfully rendered brings back memories of people and places they may never see again. With so much involved, it

is easy to see that color selection is not based on mere whim, but is the outward expression of the inner being of an entire community. Through embroidery we are allowed to participate in the very personal life of a group of people. It is for this reason that their patterns be treated with the utmost respect.

Unfortunately, however, to some the admonition not to change ethnic colors implies a robotic copying of things done before. No matter how exquisite the stitchery may be, this is viewed as uncreative, hence, undesirable. While one's creativity may be checked by a limited palette, it can find free rein elsewhere. A blouse design may be adapted to a pillow or tablecloth; a border may be made narrower or wider. In some cases, the design itself may be pulled apart and put back together again to create an entirely new or complementary design.

A word of caution is required here for we are treading on thin ice. The idea of dissecting designs to create new ones is not one universally accepted. The question becomes, "If such a step is taken, will the resultant design still be considered a part of the tradition from which it originated?" I leave this to you to contemplate, but acceptable or not, one still must handle ethnic limitations such as proportions and layout. In dealing with other cultures, make no assumptions — for example, not everyone mitres corners! Once again, the only way to know what is and what is not acceptable is to make a more profound study of that group's tastes; such is the obligation one assumes in dealing with ethnic embroideries.

Ethnic embroideries which do not exercise such strict control over the choice of colors do exist and if one insists upon matching the embroidery to the sofa, these may be a way out. Of course, free form embroideries usually offer more freedom in this realm, but Turkish embroidery, for instance, does so as well. Any number of shades of pink, mauve, peach, rust, blue and white

may be selected, in addition, green, gold and silver — the choice is yours. Instead of changing the color of a given design, look for one with the color you desire, either within that same ethnic group or outside of it.

This confusion over the changing of colors in ethnic patterns is not unique to the United States. The problem is worldwide and not everyone is sensitive to it. Often it is greatest within the ethnic groups themselves, due to a break in the education of one generation by its predecessor. As rigid as these rules may be made to sound, they have been repeatedly broken and some tantalizing questions remain. With the advent of synthetic dyes and the expansion of world trade, previously secluded areas have gained access to new colors and motifs. Some have incorporated very foreign elements into their embroideries to the point that the originals have been totally obscured. Is this decadence or evolution? If members of a given ethnicity change colors within their own tradition, is this innovation, or corruption? At what point in time does one stop the clock and say, "This is authentic, that later piece is not?"

These are all interesting questions you might want to ponder. For my part, I have seen colors changed and design enhanced; I have seen far more colors changed and designs totally destroyed. Whatever colors are used, they must complement and not overwhelm or confuse the overall flow of the design. Color is not important in itself; it is important 1) as a reflection of the attitudes of a society and 2) as an aid to creating an effective design. Hundreds of folk artists have worked on these patterns to achieve a balance between color and design; what they have handed down to us seems pretty hard to beat!

The above article appeared in COUNTED THREAD magazine in September 1985. It is reprinted with the permission of the author.

Shrimp and Scallop Salad

INGREDIENTS

- 3/4 to 1 pound of shrimp, shelled and deveined**
- 3/4 pound sea scallops**
- 3 tablespoons fresh lemon juice or white wine vinegar**
- 2 teaspoons Dijon mustard**
- 1/2 cup vegetable oil**
- 3 tablespoons light olive oil**
- 1/2 teaspoon salt**
- 1/4 teaspoon freshly ground pepper**
- 2 tablespoons chopped fresh dill, chives or basil**
- 1 head of red leaf or Boston lettuce**

Method

1. Bring a large saucepan of water to a boil. Add the shrimp and scallops. When the water returns to a boil drain the seafood into a colander. Rinse under cold running water until cool; drain well.

2. Slice shrimp in half lengthwise. Cut the scallops horizontally into 2 or 3 rounds. Cover the seafood and refrigerate. (The seafood can be prepared up to a day ahead, but fresh is best.)
3. In a large bowl, blend together the lemon juice and mustard. Gradually whisk in the oils. Season with salt and pepper and stir in the chopped herbs.
4. To serve, arrange the lettuce leaves on serving platters. Whisk the vinaigrette to mix, add the chilled seafood and toss to coat. Arrange the dressed seafood on the top of the lettuce. This salad is excellent with thin sliced toast or fine crackers. A dry white wine is a good accompaniment to this light, nutritious lunch.

"ДЛЯ ТЕБЕ КРАЮ МІЙ!"

Коли трапляється талановита людина, її треба належно оцінити, підтримати на душі і пошанувати.

Такою людиною у нашому 49-му Відділі СУА є Ярослав Борачок. Коли нам тяжко знаходити веселі матеріали для використання в наших імпрезах, Пані Борачок має дар і хист такі речі укладати.

Скільки то вже разів "рятувала" вона нас у складанні програми чи то дружніми шаржами на членок Управи, чи діалогами відьми і чорта в різдвяних зустрічах, чи скечами на збирання фондів на стипендійну акцію, чи коломиїками на Андріївські вечори... на це пішла їй не одна недоспана ніч. І все складене зі смаком, з грацією, гарною мовою. Та й не тільки веселі речі творить наша пані Слава. Вона виголошує реферати на сходах або укладає настроєво зворушливі тексти на "Великодні зустрічі" чи день народин найстаршої членки, Дня Матері, всього і не перелічити. Не можна вічно тільки користати з чийогось таланту, треба вміти і віддячитись.

Хай ця скромна згадка про Ярославу Борачок поінформує українське суспільство, яких жінок маємо серед членства СУА.

Ярослава Борачок, тоді ще панна Волчук, здала матуру в 1934 р. в Дрогобичі (з відзначенням) і, приїхавши додому в Теробовельщину, відразу вступила до Союзу Українок, де вибрано її скарбничкою.

Крім цього працювала і в інших ділянках разом з Івакою Обухівською. Вчила неграмотних грамоти, була в не одному комітеті, який влаштовував імпрези, вечорниці, тощо. Пізнав її тоді майбутній чоловік Мар'ян Борачок, одержимий ділянкою музейництва і побачивши її солідність втягнув її до музейництва, де теж її зробили скарбничкою, про що згадується в регіональному збірнику "Теробовельська земля" на сторінці 482.

Ярослава Борачок (праворуч) показує Ліді Стасюк що вилпилось з воску на Андріївському Вечорі нашого Відділу 14 грудня 1986.

До речі, і в нашому Відділі (відбувши кількарічну каденцію як голова), виконує тепер функцію скарбнички.

В тяжкі роки большевицької окупації Галичини вчителювала в Деренівці та мусіла їздити аж до Львова, щоб відвідати чоловіка Мар'яна, який з огляду на свою патріотичну діяльність за Польщі, мусів виїхати з Теробовельщини. Коли вдруге большевики наближались до Галичини, подружжя Борачків з маленькою донєю Арунею

Ярослава Борачок — світлина з 1949 року роблена в Інзбруці (Австрія) в клясичному київському строї (власність п. Лідії Бурачинської).

Jaroslava Borachok, 1949, Innsbruck, Austria. Classical Kiev costume, property of Mrs. Lidia Burachynsky.

подалось на еміграцію через Сянік, Турку, Словаччину, циганськими шляхами, цілий час переслідувані большевицькими патрулями, до Братіслави, а потім до Інзбрука і Ляндеку в Австрії.

В лютім 1950-го року приїхали до Боффало, Н.Й. де вже була мама пані Слави, Софія Волчук, теж наша союзнянка.

Порахувавши всі роки діяльності пані Борачок від вступлення в члени Союзу Українок дотепер, виходить, що вона працює в нашій організації уже 53 роки. В Окружній Управі Північного Нью-Йорку була пресовою референткою, а крім цього написала багато звідомлень чи рецензій до "Нашого Життя" і інших часописів.

Треба підкреслити, що п. Борачок це жінка лагідної вдачі, завдяки якій вона з'єднує собі багато приятелів, а через це і приятелів для СУА. Не думаю, що це буде занадто відважно твердження коли скажу, що пані Слава мабуть таки не має ворогів.

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Відома на терені Філядельфії 21-річна Катерина Рудницька закінчила в травні цього року Ля Салл Університет, де одержала найвищу нагороду, яку цей 125-літній Університет признає кожного року таким випускникам, які крім високих оцінок у своїх студіях, дали теж певний вклад в університетське і поза-університетське громадське життя.

Матір'ю Катерини Рудницької є Ірина з дому Євич — латвійка, яка виховала своїх дітей у чисто українському дусі. Вона є професором чужих мов в Імакулята Каледж в Імакулята, Па. Батько Катерини — професор Ля Салл Університету — Леонід Рудницький. Має вона молодшого брата Миколая і сестру Лярису.

Закінчила вона "Рідну Школу" у Філядельфії, а згодом теж впродовж декількох років вчила в тій же школі.

Університетські студії в Ля Салл Університеті закінчила з оцінкою "Максіма кум лявде", при чому кожний рік студій кінчала з найвищою оцінкою "А".

Як студентка двох дисциплін — германістики і англістики — писала праці на різні теми, з яких деякі згідно з оцінкою професорів, були такого рівня, що можна б їх друкувати у професійних наукових журналах. До такої категорії належить головню її праця про Хрищеня України-Руси в творах німецького поета Йоганнеса Бобровського. Її варто було б перекласти на українську мову.

1986 р. Катерина Рудницька одержала стипендію НФГ (Нашіонель Фондейшен фор Гюманітіс) і написала монографію про американського мистця Чарлса Вільсона Піля (1741-1827), яку Університет Ля Салл видав окремою брошурою.

Катерина Олександра Рудницька (популярно звана Катя) — від ранньої молодости є членом різних організацій. Вона активна пластунка, а членки її

Виховала вона 2 дочки: Аруню по чоловікові Старух, Ірину і сина Олега. всі діти активні в українській громаді, і це заслуга їхніх батьків.

В січні цього року Український Дім Дніпро і Гуцульське Товариство в Боффало вшанували Ювілейним Бенкетом чоловіка пані Ярослави Маєстра Мар'яна Борачка з нагоди 75-ліття його уродин.

Але це мала бути несподіванка, і тут прийшла на поміч організаторам винахідливість пані Борачок. Вона сказала чоловікові, що мусять зробити родинну знімку, до якої треба гарно вдягнутись. Поїдуть до фотографа а по дорозі вступають до Українського Дому "Дніпро", бо вона має там щось полагодити. І так доставила чоловіка, який нічого не сподівався, на бенкет в його честь. Хоч знала, що зараз після цього чекає її операція і журилась станом свого здоров'я, проте не дала нікому цього відчути. Ми молили Бога про здоров'я Пані Слави і за якийсь час все закінчилось щасливо. Тепер вона знову з нами, знов при громадській праці.

Ніля Стецькіє

Проф. Барбара Міллярд, президент академічного сенату Ля Саллського Університету передає грамоту "Мак Шейк" нагороди Катерині Рудницькій.

Prof. Barbara Millard, president of the academic senate at LaSalle University and Kateryna Rudnycky.

гуртка дуже її люблять. Вона настільки любить звірят, що навіть мала пляни студіювати ветеринарію.

Часто виступає на радіо-програми "Голос Мирян" у Філядельфії. Вже від декількох років редагує англомовну "Америку". Є співробітником інформаційного листа Св. Софії "Реліджес Райц". Пише вірші, з яких деякі були друковані. Залюбки перекладає з української на англійську мову.

Високі оцінки в науці в Ля Салл Університеті вплинули на те, що Джорджтаун Університет у Вашингтоні признав їй повну стипендію на магістерські студії. Катерина Рудницька плянує після досягнення ступеня магістра стати журналісткою, а теж продовжувати студії, щоб здобути докторат з порівняльної літератури.

ПРОСИМО ПОПРАВИТИ

В "Нашому Житті" ч. 3 за березень 1987 р. на стор. 34 поміщено нотатку про пожертву "замість квітів" з помилкою. Подаємо цю нотатку у правильному звучанні: Замість квітів на свіжу могилу нашого незабутнього брата-танича, **інж. Андрія Стефанюка**, який згинув при будові олімпійського стадіону в Саул — Корея, складаємо 100.00 дол. на будову Українського Музею.

Наталія І Богдан Коваль

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

Знов перед нами літня пора — пора весіль. На бажання читачок подаємо приписи на торти.

"ІМПОЗАНТНИЙ" ШОКОЛЯДОВИЙ ТОРТ

I. ЧАСТИНА:

5 білків

½ горнятка цукру

½ ложечки "крім оф тартар"

½ ложки оцту

II. ЧАСТИНА

8 яєць

8 ложок цукру

1¼ горнятка мелених волоських горіхів

4унції тертого шоколяду (*semisweet*)

2 ложки тертої булки

1 ложка меленої кави (*не порошковою*)

1 ложка цитринового соку

ДО ПЕРЕКЛАДАННЯ:

1. 8 унцій кваскуватої галяретки: порічкової або агрестової можуть бути вишневі конфітури.

2. 2 горнятка вершків (*heavy cream*)

6 ложок цукру-мучки

2 румові есенції

5 ложечок порошкової, міленької кави (*не freeze-dried*)

I-ША ЧАСТИНА

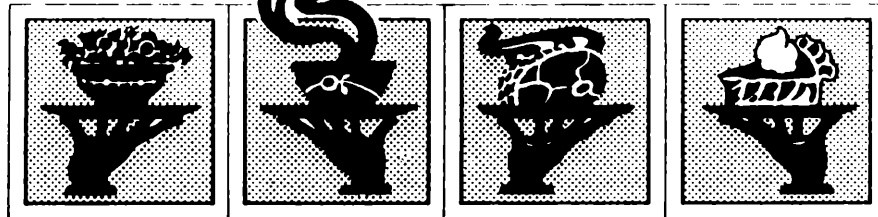
Викроїти два кружки з алюмінійового паперу, трошки більші як спід тортівниці і добре висмарувати маслом. Збити густу піну, додаючи потроху цукор, "крім оф тартар" і оцет. Поділити на дві частини, накласти на алюмінійові кружки, підігнувши береги. Пекти на споді тортівниці в печі нагрітій до 250° 1 годину, щоб коржі були бежового кольору і сухі зверху. Обернути, зняти папір і залишити на ніч.

II-ГА ЧАСТИНА

Втерти на тертку шоколяд, який добре тримати через ніч в ледівці. Збити жовтки з цукром, щоб були ясно-жовтого кольору. Збити піну і додавати потроху на переміну з втертими горіхами і шоколядом. На кінці додати терту булку, каву і сік з цитрини. До висмарованої з боків і на дні форми обкладеної висмарованим маслом восковим папером влити горіхово-шоколядну масу. Пекти при 350° 20 хвилин, знизити температуру до 300° і пекти ще 20 до 25 хвилин. Як добре пристигне, перерізати на половину.

До перекладання збити вершки з цукром додаючи порошок кави і румову есенцію.

наше харчування

На спід половина горіхового коржа, на це половина галяретки, тоді 1/3 кавового крему і пінковий корж. Знов крем, пінковий корж, ще раз крем і на кінець друга частина горіхово-шоколядового коржа насмарованого галяреткою. (галяретка в сторону крему).

Шоколядова склиця: 12 унцій шоколяду розпустити над парою, як зм'якне, додати 1/4 горнятка зимної води і добре мішати, щоб була гладка маса, полити торт зверху і з боків.

ТОРТ З ПОЛУНИЦЬ "МРІЯ"

3 пачки по 8 унцій бісквіту (*pound cake*)

3 1/3 коверти желатини без смаку

2 однофунтові + 1 однофунтова коробка морожених, порізаних полуниць (*sliced strawberries*), розморожених

2 горнятка вершків (*heavy cream*)

1 1/2 кварта свіжих полуниць

3/4 горнятка цукру

1 1/2 ложки крохмалю (*corn starch*)

2 краплі червоної фарби (*food coloring*)

Порізати частину бісквіту, щоб було 20 кусків 1 1/2 інча завширки. 1/2 інча завгубшки і 4 інчі заввишки. Решту порізати в платки 1/2 інча завгубшки. Тими 20-тьма обкласти 10-інчову тортівницю довкруги. Дно тортівниці висмарувати маслом і накласти платки бісквіту. Розпустити желатину в 3/4 горнятка зимної води. Влити до розморожених полуниць, додати збиті на густо вершки. Добре вимішати. 1/4 цієї маси накласти на бісквіт, на це знов бісквіт і так поки не зужийється. Горішня верства має бути з маси. Застудити в ледівці через ніч.

Приготувати поливу: Сполоскати і очистити полуницю. Вибрати кращі однакової величини стільки, щоб вистачило покласти зверху. Решту перетерти через ситко, щоб було 1 горнятко густого соку. Змішати цукор з крохмалем в риночці і додати перетерті полуницю. Додати 1/4 горнятка води. Варити мішаючи аж згусне. Вистудити і

бре вимішати. Вибрані полуницю уложити зверху торта і полити поливою. Застудити. Перед поданням зняти беріг тортівниці, залишаючи торт на її дні.

ПОМАРАНЧЕВИЙ ТОРТ

1/2 фунта спареного, змеленого мигдалю

1/2 фунта цукру

12 жовтків

8 білків

2 більші помаранчі

3 ложки тертої булки

До перекладання:

1. 16 унцій абрикосової мармелядки

2. 1 горнятко лісових горіхів (*без луски*)

1/4 фунта масла хатньої температури

1 горнятко цукру

1 ложечка ванільової есенції

1/4 горнятка вершків

Збити жовтки з цукром до ясно жовтого кольору. Перерізати помаранчі, вийняти кістки і втерти на тертку або змолоти на машинці до м'яса, разом зі шкуркою. Додати до тертих жовтків. Збити білки на густу піну і додавати до жовтків на переміну з мигдалем. Всипати терту булку і добре вимішати.

Пекти два коржі в добре намащеній(них) тортівниці, якої дно викласти намащеним восковим папером. Піч нагріти до 375° і пекти 20 хвилин, знизити температуру до 325 і ще пекти 12-25 хвилин. Спробувати дротиком чи готові.

Як добре пристигнуть, перерізати коржі і перекладати абрикосовою мармелядкою.

2-га маса: Втерти зрум'янені, змелені горіхи з маслом і цукром, додати ванілію і вершки. Добре втерти. Получити обидва коржі.

Помаранчева склиця.

3/4 фунта цукру мучки, сік з пів помаранчі. Вливати поволі, щоб не було за рідке. Добре втерти і доволі густу склицю полити на торт і його боки.

ХРОНІКА ОКРУГ

ОКРУГА ПІВНІЧНИЙ НЬЮ-ЙОРК

ХРОНІКА ЗА 1986 РІК

ВІДДІЛ	МІСЦЕВІСТЬ	ГОЛОВА	ЧИСЛО ЧЛЕНОК
46-ий	Рочестер	І. Ольшанська	26
47-ий	Рочестер	І. Руснак	81
49-ий	Бофало	М. Паньків	43
68-ий	Сиракюзи	Ф. Войтович	17
97-ий	Бофало	О. Лавні	17
120-ий	Рочестер	Д. Ганушевська	23

Округа об'єднує 6 Відділів із 207 членками. Голова Округи — Марія Крамарчук. Осідком Округної Управи є Рочестер.

Президія Округного З'їзду 1986 р., який відбувся в Бафало, Н.Й.

Presidium of the Regional Council meeting of 1986 held in Buffalo, NY.

ОРГАНІЗАЦІЙНА РЕФЕРЕНТУРА

Приєднано 8 членок — вибуло 21.

ВИХОВНА РЕФЕРЕНТУРА

В Окрузі діє дві світлички, одна в Рочестер, якою опікується 120 Від. — 21 дітей, і в Бофало, якою опікується 97 Від. — 6 дітей. Світличка в Рочестер відсвяткувала "Свято Матері", спільне свячення великодніх кошчків, маскову забаву і "Св. Миколая".

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ РЕФЕРЕНТУРА

На ширших сходах Відділів виголошено наступні доповіді:

46-ий Відділ — "Українська Жінка у двох світах" — доповідь Марти Шмігель — учасниці конференції.

47-ий Відділ — Ростислава Стеців — Реф. "Українські жінки-героїні" Олена Теліга і Алла Горська; "Богдан Лепкий —

Делегатки Округного З'їзду (заступлені всі Відділи).

Delegates at the Regional Council meeting representing all Branches.

поет галицького Поділля"; "Українська Бразилія" — враження членок з прогульки до Бразилії.

49-ий Відділ — Реферат про Ольгу Басараб і героїнь — виголосила Оксана Салдит.

68-ий Відділ — Реферати про Великодні звичаї, про Патріярха Йосифа, про Катрусю Зарицьку, про життя українців у Бразилії та реферат про О. Лотоцьку.

120 Відділ — "Жінка в історії — Олена Теліга і Алла Горська" — Галина Снігур. Висвітлення фільму про голод та доповідь в справі включення інформації про голод на Україні 1932-33 рр., в Учителський посібник про Голокості — Христина Гошовська; "Організаційна структура СУА і зобов'язання Відділів і членок" — Марія Крамарчук — голова Округи. Доповідь про Чорнобиль.

ІМПРЕЗОВА РЕФЕРЕНТУРА

46, 47 і 120 Відділи в Рочестері взяли участь в організуванні Вечерниць Червоної Калини, у підготовці "Дня Воїна" та в показі історичної ноші під час "Українських днів".

Делегатки 47 Відділу СУА на Окружний З'їзд у Бафало, 1986 р.

Delegates of Branch 47, UNWLA at the Regional Council meeting in Buffalo, NY in 1986.

46 Відділ — брав участь у фестивалі націй.

47-ий Відділ — Весняний обід з відзначенням членок, які пішли на емеритуру. Мистецьку частину виконали Ліда і Зіна Джус — членки 120 Відд. Обід приготували членки 47-го Відд. з допомогою членок 120-го Відд; гостинний виступ Анни і Зіновія Маринців із Чикаго "Тут і там у слові й пісні", попереджений обідом; улаштовано триденну прогульку автобусом до Нью-Йорку (Статуя Свободи) і на Союзівку. Чистий прибуток призначено на будову УМ. Під проводом голови Ірини Руснак відбулися: курс печення дріжджевого тіста для 120 Відд., показ вживання і використання "фуд процесора" (з допомогою Анни Чорнобиль) для членок 47-го Відд.; показ вишивання і куховарства під час 4-денного фестивалю церкви св. Йосафата; показ вишивання під час "Українських днів"; продаж обрядового печива перед Великоднем і Різдвом.

49 Відділ — Участь союзниць в контексті Федерації Жіночих Клюбів міста Бофало (Н. Стецьків здобула третє місце за вишивку, була теж відзначена за вишивку п. Остапчук); прощання Анни Макух, довголітньої відданої реф. суспільної опіки, яка виїхала до Каліфорнії; участь у зустрічі громадянства з представниками стейтової легіслятури і Департаменту Освіти Нью-Йорку, що відбулась в Олбані, в справі згадки в шкільних підручниках про голод на Україні; приготовано сніданок-перекуску, щоб здобути фонди на вирівнання 100% передплати НЖ за членок, які його не передплачують; Андріївський Вечір з вечерею та веселою програмою в співпраці з 97 Відд., разом з 97 Відд. Були господарями Окружного З'їзду.

68 Відділ — організував громадську зустріч з головою Гарвардського Проекту Хрищення Руси-України, д-р Вороном.

97-ий Відділ — Андріївський Вечір — разом з 49 Відд.

120 Відділ — Весняний обід — спільно з 47 Відд. активна участь у програмі "Українських днів" (показ малювання кераміки, моделювання укр. історичної ноші. Ліда і Зіна Джус співали укр. нар. пісні); Ліда і Зіна Джус підготували і передали радіову програму про св. Ольгу з нагоди 1000-ліття Хрищення України; на окружному З'їзді Ліда і Зіна

Джус співали гімн США і також співали кілька пісень при відзначенні 10-ліття смерті бл.п. Олени Лотоцької; роблення гуцульських сердаків під проводом Яри Літош; показ куховарства під проводом І. Руснак; участь у підготовці вечерниць "Червоної Калини"; участь у передсвяткових базарах.

Членки 120 Відділу — Різдвяна зустріч: друга від ліва Дарія Ганушевська — голова Відділу.

Members of Branch 120 — A Christmas get-together; second fr. l. Daria Hanushevsky — Branch president.

МУЗЕЙНО-МИСТЕЦЬКА РЕФЕРЕНТУРА

46 Відділ. — Щорічно бере участь у міжнароднім фестивалі націй, який відвідує тисячі людей. На ньому постійно займає провідне місце у виставці народного мистецтва; улаштував показ писання писанок на фестивалі церкви св. Йосафата.

47 Відділ — Участь у фестивалі церкви св. Йосафата; 4-денна виставка відомого мистця різьби та інкрустації в дереві Михайла Коргуна з Трой, Н.Й., покази вишивання на фестивалі Анастасії Смеречинської і Мирослави Приймак. Показ "Жіночих історичних одягів" (64 Від. СУА з Нью-Йорку) на "Українських днях". В той самий час відбувалася мистецька виставка, яку незвичайно гарно підготували членки Марія Вергун і Марія Лозинська. Виставка мала великий успіх серед чисельної чужинецької і української публіки. Там теж пишалися у своїй красі писанки відомого знавця української писанки Зенона Елієва. Референтка іванна Мартинець збирає вкладки до УМ. Приєднала у звіттовому році 2 членки УМ. Відділ є меценатом УМ, 27 членок є членами УМ, 2 меценатами і 6 добродіями. Збірки з різних нагод принесли УМ 1.800.00 дол. а завдяки турботам і опіці над членкою Відділу бл.п. Олени Гадзінської, вона в заповіті залишила на УМ 40 тисяч дол. Крім грошових датків — членки дарували до крамнички УМ предмети українського мистецтва для продажу. З нагоди 10-ліття УМ Відділ склав дар 1.000.00 дол.

49 Відділ. — Одна членка є меценатом УМ. Приєднано одного члена УМ.

97 Відділ — В часі Великодня голова Відділу Оля Лавні мала виставку та показ писання писанок в університеті Бофала. Ірина Балюта влаштувала в історичному музеї виставку та показ техніки випалювання українських взорів у дереві. Членки сходяться і шиють накривала на ліжко на льотерею, щоб здобути фонди для потреб Відділу.

120 Відділ — Голова Відділу Дарія Ганушевська демонструвала мальовання кераміки під час "українських днів"

та під час фестивалю церкви св. Йосафата. Відділи: 46, 47, 49 і 97 є членами УМ.

*Членки 47 Відділу — прогулька на Союзівку.
Members of Branch 47 — an outing to Soyuzivka.*

РЕФЕРЕНТУРА ЗВ'ЯЗКІВ

Референтуру зв'язків в Окрузі веде Марта Шмігель (членка 46 Відділу). Ці зв'язки побудовані на тривалій базі інформування американців про українські справи, культурні досягнення та політичне становище на Україні. В справі Мировед Медведя референтка організувала пресову конференцію з конгресменом Екертом, писала телеграми до президента Регена, конгресменів і сенаторів та листи подяки тим, які виступили в обороні Медведя. Виступи референтки чи то на телевізії чи в пресі відзначались великим знанням справи і цілеспрямованістю.

У зв'язку з нуклеарною катастрофою в Чорнобилі референтка організувала і координувала "Українські дні", в програму яких входили: проклямація від майора Рочестеру, екуменічне моління за жертви катастрофи, виставка укр. релігійної культури, виставки укр. мистецтва та фільм про укр. писанку, літературний вечір в англійській мові — монтаж дисидентської літератури, на якому теж виступив з прес. конференцією і доповіддю Валентин Мороз, виставка матеріалів дисидентського руху, показ вишивання і вибілок, показ укр. історичної ноші (64 Відд. СУА з Нью-Йорку пп. Х. Навроцька і Л. Артимішин), образотворча виставка мистців: Гніздовський, Мороз, Козак, Вирста; виготовлено багато літератури про Україну і укр. еміграцію. В ці "Українські дні" в Рочестері дуже активно включились членки СУА усіх трьох Відділів — 46, 47 і 120. Усі Відділи Округи й поодинокі членки вислали телеграми до сенаторів і конгресменів в справі Медведя, нуклеарної катастрофи в Чорнобилі, в обороні Дем'янюка, а 68 Відд. в Сиракузах перевів збірку між громадянством для оборони Дем'янюка. 49 і 97 Відділи є членами амер. жіночої Федерації. На закінчення "Українських днів" відбувся концерт танку і пісні, що його дала молодь 120, 46 і 47 Відділи в Рочестері та 49 в Бофало включились в акцію видання підручника для середніх шкіл штату Н.Й. про штучний голод в Україні 1932-33 років. Акція увінчалась успіхом. Відділи співпрацюють з Комітетом Оборони Прав людини.

Членки Відділів входять до місцевих церковних, громадських комітетів і Комітету Гарвардського Проекту для відзначення 1000-ліття Руси-України. 47 Відд. зложив даток 1,000.00 дол. на Гарвардський Проект, та 700.00 дол. на фонд СУА ім. О. Лотоцької, з чого 500 дол. — був даток

Відділу з нагоди 35-літнього ювілею активної праці 47 Відділу.

РЕФЕРЕНТУРА СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ

47 Відділ. — реф. Таня Шутер і Віра Мотика. Вислано 24 пакунки до Бразилії, 12 пакунків до Польщі на суму 1,430.00 дол., 5 членок вислали 9 пакунків до Бразилії і самі покрили кошти пересилки. На фонд медичної допомоги при Головній Управі вислано 690.00 дол. За ініціативою мгр. Романа Чорнобіля Відділ спонзорував збірку "На черевички бідним дітям в Бразилії" з вислідом 5.125.00. В збірці допомагав інж. Ярослав Матковський і членки Відділу. Допомога "Бабусям", садочкам в Європі і передплата "Н.Ж." бабусям 429.00 дол. Членка Відділу Анна Капітан вже довгі роки очолює Об'єднану Суспільну Опіку в Рочестері. Реф. стипендії Анна Чорнобіль збрала і переслала 18 стипендій на суму 5.250.00, з чого одну стипендію оплачує Відділ.

Членки 47 Відділу в Бразилії зі своєю стипендіаткою: від ліва Сильвана Здебська — стипендіатка 47 Відділу, Ірина Руснак — голова 47 Відділу, п. Здебська — мама стипендіатки, стоять від ліва: Анна Чорнобіль — реф. стипендій, Мирослава Приймак і Анастазія Смеречинська — членки Відділу.

Members of Branch 47 in Brazil with their scholarship student: fr. 1. Sylvana Zdebsky stipendiary of Branch 47, Iryna Rusnak, Branch president, Mrs. Sdebsky, mother of the stipendiary. Standing fr. l. Anna Chornobil, scholarship chairman, Myroslava Pryjmak and Anastazia Smerechynsky, Branch members.

46 і 47 Відділ — Членки відвідали старечий дім із різдвяною програмою.

46 Відділ. — посилав пакунки до Бразилії і Польщі.

49 Відділ — реф. Анна Макух у звітвому році збрала 3942.00 дол. на стипендійну акцію, 1,063.50 дол. на закуп і висилку споршкованого молока для дітей школи ім. Тараса Шевченка в Польщі і 239.00 дол. на медичну допомогу.

68 Відділ — вислано 2 пакунки з молоком до Польщі на суму 80.00 дол., 2 пакунки до Бразилії — оплата 71.50. Відділ спонзорує дві стипендістки, а других дві спонзорують членки Відділу. Членки Відділу відвідують хворих і помагають чим можуть.

97 Відділ — вислав пакунок з порошоканим молоком до Польщі на суму 218.55 дол. Відділ спонзорує одну стипендію на суму 200.00 дол.

Членки 47 Відділу пакують пакунки до Бразилії: від ліва: Мирослава Приймак, Таня Шутер (реф. суспільної опіки), Іванна Мартинець, Ірина Руснак (голова Відділу), Віра Мотика (реф. сусп. опіки).

Members of Branch 47 preparing packages to Brazil: fr. I. Myroslava Pryjmak, Tania Shuter — Welfare chairman, Iwanna Martynec, Iryna Rusnak, — Branch president, Vira Motyka, Welfare chairman.

120 Відділ — Вислано 5 пакунків до Бразилії — оплата 152.10 дол. Відділ спонзорує одну стипендію.

Допомога політв'язням: 47 Відділ вислав пакунки через Польщу — оплата 86.91 дол., 49 Відділ — 100.00 дол., 68 Відділ — збірка між громадянством на оборону Дем'янюка — 1,190.00 дол.

ПРЕСОВА РЕФЕРЕНТУРА:

46 Відділ — членки активно співпрацюють з Комітетом Оборони людських прав, пишучи листи до амер. урядов-

ців в справі заарештованих і переслідуваних в Україні. Писали теж до місцевої преси.

47 Відділ — реф. Марія Крамарчук. В рр.1985 і 1986 Відділ мав 100% передплату "Нашого Життя". В 1986 р. про діяльність Відділу поміщено 26 дописів в укр. і англ. пресі. Переведено збірки з веселих і сумних нагод: 1,800.00 дол. на УМ; 207.00 дол. — на пресовий фонд "Нашого Життя", і з нагоди 35-літнього ювілею Відділу вислано на прес. фонд "Нашого Життя" 500.00 дол.

49 Відділ — вирівняв у 100% передплату "Нашого Життя".

68 Відділ — вислав подяку п. Баклі за його презентацію "Жнива Розпачу", всі членки включились в цю акцію — писали листи, телефонували до телевізійної станції і писали листи протесту до п. Салізбури за фальшиве інформування про українську історію. Написано статтю до "Свободи".

120 Відділ — має 100% передплату "Нашого Життя".

ГОСПОДАРСЬКА РЕФЕРЕНТУРА

Господарські референтки своєю жертвенною працею збагачували фінанси Відділів. Приготовляли обіди та перекуски з нагоди різних імпрез. Організували два рази в році продаж печива. На ширших сходах частували присутніх кавою і солодким.

В Рочестері існує Гурток Книголюбів ім. Олени Залізняк; Осередок Української Спадщини; Об'єднана Суспільна Опіка; Гурток любителів народнього мистецтва.

Іванна Мартинець,
пресова референтка Округи

ДОПИСИ ВІДДІЛІВ

ОСЕЛЕДЕЦЬ 76-го ВІДДІЛУ

Членки 76 Відділу СУА у Воррен з Вірою Ке з нагоди імпрези "оселедець", що відбулась 22 березня 1987 р. Members of branch 76, Warren, MI., with Vira Ke, at the "herring" affair, March 22, 1987.

В неділю 22 березня цього року 76 Відділ СУА влаштував "Оселедець" імпрезу, яка вже здобула собі в Дітроїті популярність і яка в наслідок цього, стягає доволі численну публіку.

Програму цього року виповнила своїм виступом Віра Ке (Кемпе). За фахом вона журналістка, постійна дописувачка до канадських газет, так що серед української громади в Канаді її ім'я є загально відоме.

Обдарована тонким почуттям обсервації, вона висловлює свої спостереження в дотепний, часом легко забарвлений іронією, спосіб. Такими спостереженнями, цілковито між собою не сполученими, вона забавляла нас майже годину. Уживаючи точну та яскраву мову та маючи приємне почуття гумору, їй удалося викликати серед публіки приємний та веселий настрій.

Доповнила вона свій виступ прозірками з подорожі по Україні, додаючи до них цікаві коментарі. Будучи дитиною відомих українських театральних мистців, вона висвітлила також ряд дуже цікавих фотографій з життя та побуту нашого театру перед Другою світовою війною, подаючи рівночасно дещо з його історії. Вони безперечно мають сьогодні музейну вартість. Показала також фотографію своїх двох гарних доньок, цілковито не скриваючи свого заміру: це, мовляв на випадок, коли б хтось з присутніх мав синів у відповідному віці.

Імпреза, вдала своєю оригінальністю та приємним настроєм, була доповнена буфетом, в якому, згідно з назвою імпрези, переважав оселедець. Як і попередніми роками, так і тепер Управа Відділу з головою Відділу М. Василькевич та імпрезовою референткою старанно і вдало перевели цю імпрезу.

В. Баран

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРІВ

5-го Відділу СУА у Дітроїті

15-ий вересень 1985 року лишитья пам'ятним днем для 5-го Відділу СУА в Дітроїті. Того дня в Українському Культурному Центрі відбулося посвячення нових українського і американського прапорів Відділу. Акт посвячення виконав о. д-р Севастіян Сабол у присутності численних гостей. Прапороносцями були: Текля Гринчук, Стелла Судомір, Марія Тухлинович, Неля Войтович.

По відспіванні гимну СУА голова Відділу Павлина Будзол привітала присутніх та просила зайняти місця при гарно застелених столах. Отець д-р Севастіян Сабол провів молитву і передав Відділові привіт від отців церкви Непорочного Зачаття у Гемтремку та побажав успіхів у дальшій праці.

Після обіду Павлина Будзол, яка провадила програму, нагадала, що перші прапори Відділу були посвячені в 1941 році, але час їх знищив. З ними Відділ виступав на різних громадських маніфестаціях і вічах. З ними Відділ відпровадив на вічний спочинок 76 членок. Тепер у Відділі є молодші членки, тут роджені, і вони повинні продовжувати розпочату їхніми попередницями працю і високо нести прапори Відділу. Теперішній український прапор Відділ одержав з Головної Управи у Нью-Йорку і вишитий він так, як того вимагає статут СУА. Голова представила тих, хто займав місце за головним столом, всіх членів управи і референток Відділу, о. д-р С. Сабола, голову Окружної Управи Орису Лончину, почесну голову Окружної Управи Ірену Козаченко, представниць Відділів СУА, почесну членку Відділу Агафію Галишин, Сестер Василянок і голову дирекції "Українського Села" Анастасію Волкер.

Після цього Ориса Лончина, голова Окружної Управи, привітала Відділ і розповіла про значіння прапору.

Голова Відділу подякувала присутнім за участь у посвяченні. Молитвою, яку провів о. д-р Севастіян Сабол і відспіванням українського національного гимну закінчено імпрезу.

Євдокія Климишин

В "Нашому Житті" за листопад 1986 р. на ст. 30 поміщено допис про посвячення прапорів 5-го Відділу СУА, Дітроїт, з деякими помилками.

На прохання Відділу містимо вдруге допис у його повному звучанні.

Редакція "Нашого Життя"

ЗАПАСНИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

Замість квітів на могилу **бл.п. Татяни Горащенко**, колишньої членки 20-го Відділу СУА у Філядельфії, складаємо 10.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя", **Управа і членки 20-го Відділу СУА.**

В світлу пам'ять **д-ра Володимира Остапа**, складаю 25.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя", **Міра Залуцька.**

Вшановуючи світлу пам'ять моєї дорогої Мами, **бл.п. Лікерії Мачук**, яка довгі роки працювала для громади, як союзянка, посилаю 15.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя", через 29-ий Відділ СУА в Чікаго, **мгр. Зірка Цимбаліста.**

Замість квітів на могили **бл.п. Петра Собка, та бл.п. Стефана Зубала**, чоловіків членок 45-го Відділу Дітройтської Округи складають 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Членки 45-го Відділу**

Шановні і Дорогі Передплатники

Просимо Шановних Передплатників, які одержали по два примірники "Нашого Життя", повідомити про це Адміністрацію, щоб ми могли виправити цю компюторову помилку на майбутнє.

Редакція і Адміністрація

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Марії Черхавської** мами нашої членки Стефанії Іваськів, складаємо 25.00 дол. на

Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині Покійної висловлюємо глибокі співчуття, **Управа і членки 78-го Відділу СУА, Вашингтон**

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. Михайла Демчишина**, чоловіка членки 92-го Відділу СУА, Марії Демчишин, складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **92-ий Відділ СУА**

Замість квітів на свіжу могилу **св.п. Стефана Прядки**, чоловіка Ефрозини Прядки і батька Стефанії Котенко, членок 92-го Відділу, складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **92-ий Відділ СУА**

На свіжу могилу **бл.п. Петра Візняка**, батька нашої членки Ольги Яцишин, складаємо 10.00 доларів на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а п. Олі висловлюємо щирі співчуття, **Управа і членки 65-го Відділу СУА, Нью Брансвік.**

В пам'ять моєї дорогої тети і хресної матері, **бл.п Іванни (Заяць) Рудко**, що відійшла в кращий світ в січні 1987 р. у Львові, складаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Ярослав Городецький.**

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

Відкритий п'ять днів на тиждень
/крім понеділка і вівторка/
від год. 1 — 5 по пол.

ПОЖЕРТВИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

по **1000.00 дол.** — А.Т. і Т. Фондація, в доповненню пожертви С. Воловодюк, І.Б.М. в доповненню пожертви Теодора Байка, Ірина Чайковська;

по **500.00 дол.** — Михайло і Теодозія Депутати, Файзер, Інк., в доповненню пожертви Осипа Левицького, Александер і Галина Воскоб.

420.00 дол. — І.Б.М. в доповненню пожертви О.М.Байко;

300.00 дол. — Хемикал Бенк в доповненню пожертви Ричард і Ольги Альвіно;

по **250.00 дол.** — Морген Гаранті Траст в доповненню пожертви Наталії Чуми, Федеральна кредитівка "Самопоміч" в Джерзі Сіті; д-р Галина Скорецька

по **200.00 дол.** — Василь і Анна Макухи, І.Б.М. в доповненню пожертви Р. Винник, І.Б.М. в доповненню пожертви Л.М. Зобнів;

по **100.00 дол.** — Леонард Л. Мазур, Юлія Дашко;

50.00 дол. — Софія Петеш;

25.00 дол. — Михайло Боднарчук;

13.00 дол. — Юліан Бачинський;

по **10.00 дол.** — Дарія Спак, Іван Романишин, Володимир і Ольга Гнатики;

5.00 дол. — Федір Корсун

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

1900.00 дол. — Пластовий курень "Перші Стежі", створюючи Фонд ім. Якова Гніздовського;

500.00 дол. — 89-ий Відділ СУА;

300.00 дол. — Марія Мороз-Сосяк;

по **200.00 дол.** — Володимир Папуга, Стефан і Ольга Женецькі, Мобил Фондація в доповненню пожертви М.Т. Пеленських;

по **100.00 дол.** — Анна Барчак, Ольга Дукач;

по **50.00 дол.** — Євгенія Кольцо, Анна і Іван Гомики, Марія Мульевич;

по **25.00 дол.** — Галина Логуш-Кастл, Оксана Бережницька, Митрофан П. Нешта, Юнайтед Технолджіс в доповненню пожертви Розі Воробель;

30.00 дол. — Роман і Анна Король;

по **20.00 дол.** — Марта Б. Крамарчук, Володимир Черевко, Єлисавета Мадич, Марія Кукуруза-Король (неприйнятий гонорар за статтю в "Нашому Житті"), Кенай — Аляска — Америка студентське подорожнє товариство;

15.00 дол. — Ярослав і Надія Бігуни;

5.00 дол. — Богдан Гіряк

82-ий Відділ СУА заохочував на суму **1350.00 дол.** на потреби Українського Музею в Нью-Йорку. Пожертви зложили:

100.00 дол. — М. і С. Ступки;

по **50.00 дол.** — д-р Іван і Наталія Макаревичі, Юрій Василюк, Осип і Марія Васькові, Анна Політило, д-р Константин і Ака Перейми;

40.00 дол. — Михайло Цвіль;

30.00 дол. — Іван і Ярослава Парахоняки;

по **25.00 дол.** — Ярослав і Іванна Кліми, Ольга Яхно, Надія Попель, Теодор і Анна Лопадчаки, Мирослава Савчак, Іван Вербовський, І. і О. Гірни, Володимир і Анна Раки;

по **20.00 дол.** — о. Христофор Войтина, Емілія Балабан, Стефанія Рудик, Меланія Чолій, Микола Хоманчук, Я. і П. Хоманчуки, Анна Костриба, Теодор Боднар, Наталія Канюга, Василь Наум, Павло Галатин, Роман і Теодора Бриттани, Василь Пушка, Василь Расяк, Богдан Гаврилук, М. і К. Лехіцькі, С. і О. Серафими, С. і Т. Миршніченки, М. і О. Кузишини, Юліан Дутко, О. Маркуш, Софія і Іван Даниловичі, Стефанія Ушак;

по **15.00 дол.** — Ольга Дядинок, Євген Гречило;

по **10.00 дол.** — Ярослава Ставнича, Ольга Челевич, Марія Фірчук, Стефан Боднар, Семен Забужний, Лідія Волосянська, Стефанія Мац, Ольга і Аркадій Трачуки, Теодор Воробець, Зеновія Логуш, Ольга Фенчен, Тарас Павлюк, Домініка Керницька, Люба і Михайло Пежанські, Марія і Іван Гумовські, Юрій Діба, Богдан Гаргай, д-р Ірена Крамарчук, Е. і С. Шугани, С. Стекура, О. Кедринський, Люба Мосевич, Марія Дусанівська, Ярослав Дусанівський;

по **5.00 дол.** — Стефанія Загнійна, М. Ривак;

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

В пам'яті мого дорогого батька **бл.п. Йосифа Ховайла**, складаю **2000.00 дол.** на будову Українського Музею в Нью-Йорку, **Олександр і Ірина Ховайли**

Замість квітів на свіжу могилу **сл.п. Ольги Качмарської**, зложили приятелі і родина на потреби Українського Музею суму **1225.00 дол.** Пожертви зложили: **по 100.00 дол.** — Юрій і Ксеня Кузьмичі, Орест і Марта Качмарські, Осип і Ольга Ковалі, Анна Качмарська, по **50.00 дол.** — Ірина Качмарська, Людмила Морозова, Анна Політило, Нестор і Марта Базарки, д-р Ярослав і Ольга Ставничі, Ярослав і Іванна Кліми, Гайнрик і Марія Шноси, Степан і Любомира Іванчуки, Остап і Володимира Савчинські;

30.00 дол. — Олександра Крумшин; по **25.00 дол.** — Олександра Бібее, Аполонія Книш, Володимир і Лідія Базарки, Віра Рудик, Камілія Гук-Смородська, Христя Головачак, Іван і Пелагія Гіряки, д-р Константин і Ака Перейми; по **20.00 дол.** — Іванна Головінська, Антін і Віра Шумейки, Юрій і Христина Навроцькі; Микола і Стефанія Чорні, Роман і Марта Данилюки, Ярема і Варвара Бачинські; по **15.00 дол.** — Ганна Коренець, Софія Ховзун; по **10.00 дол.** — Михайло і Любомира Пежанські, Роман і Теодора Бриттани.

Замість квітів на могилу **бл.п. Юліана Охримовича**, зложили на Будівельний Фонд Українського Музею: **200.00 дол.** — Ю. і М. Залізники; **75.00 дол.** — М. і О. Гнатейки; по **50.00 дол.** — В. і М. Андріюки, В. і К. Воловодюки, Я. і О. Ткачі, Б. і Р. Федасюки, Б. і І. Чайківські; по **25.00 дол.** — Т. і О. Гунчаки, В. і Л. Клячки, Т. і Л. Крупи, М. і Л. Прокопи, З. і В. Салевичі, М. і Н. Шмігелі; по **20.00 дол.** — Т. Богданська, М. і М. Глушки, М. Глушок, І. і О. Микитини, О. і М. Мицьки, Р. і Л. Раковські, І. і Д. Турянські; **15.00 дол.** — Г. Сиротюк; **10.00 дол.** — І. Яворська. **Разом 840.00 дол.**

Як виконавець волі моєї сестри **бл.п. Роми Карпюк**, пересилаю 500.00 дол. в її пам'ять на Український Музей через 11-ий Відділ СУА в Трентоні, **Катя Ковшевич**.

Замість квітів на свіжу могилу сл.п. **мгр. Романа Цегельського**, мужа нашої членки Стефи Цегельської, Управа і членки **33-го Відділу в Клівленді** складають найщиріші співчуття п. Стефі і її Родині. Рівночасно зложили 290.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку.

У світлу пам'ять оперного співака **бл.п. Лева Рейнарівича**, мужа нашої дорогої членки п. Мікі і нашого широкого приятеля членки **21-го Відділу СУА** в Брукліні, зложили на Будівельний Фонд Українського Музею **270,00 дол.** Опечаленій Родині складають вислови глибокого співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Казимири Логуш** — матері нашої приятельки Оксани Стеранки зложили **220.00 дол.** на Український Музей. Пожертви зложили: **50.00 дол.** — Галина і Лука Гуралі; **40.00 дол.** — Оля і Роман Кобрини; **по 25.00 дол.** — Валя і Роман Глухи, Аня і Богдан Кравчуки, Лярисса і Дмитро Пенцаки, Марія і Богдан Полянські; **20.00 дол.** — Ліда і Богдан Гайдучки; **10.00 дол.** — Роксоляна і Стефан Микити.

В пам'ять **бл.п. д-ра Ярослава Несторовича** зложили на Український Музей — **100.00 дол.** — Меланія Банах, **50.00 дол.** — Ірина Лімбергер, **25.00 дол.** — д-р Галина Скорецька, **20.00 дол.** — Микола Савчин, **10.00 дол.** — д-р Стефа Макар-Лавді. **разом 205.00 дол.**

Замість квітів на могилу **мого брата**, що помер 1 березня 1987 р. у Монреалі, Канада складаю 100.00 дол. на Український Музей.
Марія Герус-Мартюк

8-го травня 1986 року відійшов у вічність **бл.п. Стефан Легенький**, народжений 25-го січня 1905 р. у Львові. Замість квітів на могилу зложила в його пам'ять на Український Музей 100.00 дол., **дружина Марія Легенька**

Замість квітів на свіжу могилу мого дорогого швагра **бл.п. Іллі Шкільника**, бувшого учителя Рідних шкіл України і Торонта, який

несподівано відійшов у вічність 10 січня 1987 р. в Торонті пересилаю 100.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью-Йорку. **Юліяна Дашко з родиною**

Як нев'янучий вінок на могилу сл.п. **мгр. Романа Цегельського** складаю 100.00 дол. на Український Музей, **Анна Політило**

В світлу пам'ять наших дорогих та невіджалуваних батьків **Катерини Микитки і Івана Жизномирського**, складаємо 100.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею, **Зенон і Стася Жизномирські**

В пам'ять **Юліани, доньки Олега і Іванни Ратичів**, складаємо на Український Музей 50.00 дол., **Стефан і Іванна Рожанковські**

В пам'ять **Олени, сестри п. Марти Цимбалістої**, складаємо на Український Музей 50.00 дол. **Стефан і Іванна Рожанковські**

Замість квітів в пам'ять **Романа Цегельського**, складаю на Український Музей 50.00 дол., **Микола Ничай**

В пам'ять **бл.п. д-ра Ярослава Терлецького**, складаю 30.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку, **Теодозія і син Адріян Гаврилів з родиною**

Замість квітів в пам'ять **бл.п. Франка Сілецького**, складаю на Український Музей в Нью Йорку 25.00 дол., **Галина Мартинюк**

Замість квітів на свіжу могилу моєї приятельки **бл.п. Тат'яни Горашенко** складаю 25.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку, **Ніна Лоценко**

В пам'ять моїх дорогих родичів **бл.п. Михайла і Ксені Додьо** складаю на Український Музей 20.00 дол., **Розалія Подусівська**

В пам'ять покійного **д-ра Володимира Остапа**, який помер 8 січня 1987 р. в Міннеаполісі, складаю 100.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку, **Теодозія Остап**.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

Вплати від 1 березня до 30 квітня 1987 р.

по **1,000.00 дол.** — А. Гарасимович, Вотерфорд, Канада, Н. і К. Яремки, Геленвіл, Віск.;

450.00 дол. — Самопоміч, Пассейк (через 70 Від. СУА)

по **400.00 дол.** — П. і Л. Дармограї, Седел Рівер, д-р Х. Дурбак, Маунтейсаїд, І. і С. Конради, Філядельфія, д-р В. і Н. Шкільники, Акрон (через 33-ій Відділ СУА);

375.00 дол. — 70-ий Відділ СУА

по **350.00 дол.** — Н.Н., І. і Г. Одуляки, Нью-Йорк (через 113-ий Відділ СУА);

315.00 дол. — 50-ий Відділ СУА;

310.00 дол. — 28-ий Відділ СУА;

по **300.00 дол.** — Й. Гентош, Філядельфія, д-р А. і Я. Гудзяки, Сиракузи, А. і Л. Закревські, Мідел Віледж, Н. Кліш, Філядельфія, Д. Сірко, Глен Спей, М. і П. Мельники, Монтроуз, д-р Й. Русин, Севен Гілс (через 33-ій Від. СУА), А. Литвин, Саут Рівер;

275.00 дол. — Е. і Б. Михайліві, Бетлегем (через 91-ий Від. СУА);

265.00 дол. — 22-ий Відділ СУА,

260.00 дол. — д-р Д. Туркевич, Брайтон

по **250.00 дол.** — 13-ий Відділ СУА, Баль Деб'ютанток, Чіка-

го (через 29-ий Від. СУА), Фирст Секюріті Бенк, Чікаго (через 29-ий Від. СУА), Сестрицтво при церкві Св. Михайла, Гартфорд (через 93-ій Від. СУА), З. Бернадин-Гальо, Брукфілд (через 113-ий Від. СУА), М. Віршук, Дрешер, З. Воробець, Ньюарк (через 28-ий Від. СУА), д-р М. Дицьо, Левінстон (через 78-ий Від. СУА), М. і І. Кіндрачуки, Глен Спей (через 62-ий Від. СУА), Я. Кукіль, Гартфорд (через 93-ій Від. СУА), Т. Кулик, Кліфтон (через 70-ий Від. СУА), д-р В. Онуферко, Джерзі Сіті (через 78-ий Від. СУА), М. і Г. Утриски, Філядельфія, о. М. Шевчук, Гартфорд (через 93-ій Відд. СУА);

225.00 дол. — С. Бойчук, Александрія (через 78-ий Відділ СУА);

220.00 дол. — В. і К. Воловодюки, Чатгем (через 86-ий Відд. СУА);

по **210.00 дол.** — 13-ий Відділ СУА, 45-ий Відділ СУА, А. Голубець, Скенектеді (через 99-ий Відд. СУА), М. і Л. Прокопи, Нью-Йорк, д-р А. і Д. Якубовичі, Скенектеді (через 99-ий Відд. СУА);

205.00 дол. — 5 Відділ СУА;

по **200.00 дол.** — Н.Н., Н.Н., 33-ій Відділ СУА, 43-ій Відділ СУА, 97-ий Відділ СУА, Інджекто Молд, Чікаго (через 29-ий Відд. СУА), ООЧУС — 10-ий Відділ Дітройт, Парафія св. Михайла, Монреаль (через д-р Ю. Левицького), Самопоміч

Кооператива, Чикаго (через 29-ий Відд. США), Самопоміч Кредитівка, Чикаго (через 29-ий Відд. США), Т-во Бриджістів, Вестфільд (через 93-ій Відд. США), Фундація — Величко, І. Бабій, Чикаго (через 29-ий Відд. США), П. і С. Батко Монтабю (через 62-ий Відд. США), О. Бачинська і Т. Кіс, Натлей, В. Боярський, Юніон, Е. Вашнитцькі, Ельмвуд Парк (через 29-ий Відд. США), А. Вересюк, Вестфільд, І. Вовк, Парма (через 33-ий Відд. США), А. Ганицька, Бафало (через 49-ий Відд. США), Н. і Л. Голинські, Матаван, І. і А. Гоміки, Бріджпорт (через 73-ій Відд. США), І. і М. Горбачуки, Бафало (через 49-ий Відд. США), д-р В. і Т. Гординські, Лівінгстон, д-р М. і М. Грушкевичі, Парма (через 33-ий Відд. США), д-р А. і І. Горчинські, Чикаго (через 29-ий Відд. США), д-р А. і Х. Горчинські, Чикаго (через 29-ий Відд. США), К. Дебелюк, Вест Гартфорд (через 93-ій Відд. США), І. і Л. Декайли, Фляшінг, д-р М. і І. Демуси, Барінгтон (через 29-ий Відд. США), д-р П. і І. Джулі, Гросе Поінт Шорс, С. Дусанівська, Бафало (через 49-ий Відд. США), С. Жуковська, Ворен (через Окр. Дітройт), О. Калимон, Чикаго (через 29-ий Відд. США), А. і І. Капустинські, Гартфорд (через 93-ий Відд. США), д-р М. і О. Климишини, Ворен, В. і А. Кравчуки, Апопка (через 86-ий Відд. США), Я. Кравчук, Парма, П. і А. Крамарі, Вестфільд (через 93-ій Відд. США), д-р А. Креденсер-Ярош, Ірвінгтон (через 28-ий Відд. США), Б. і Л. Кутні, Радерфорд, Л. Лапичак, Мейплвуд (через 86-ий Відд. США), В. Левицька, Нью Йорк, О. і М. Лесюки, Льюрейн, П. і М. Лещини, Рочестер (через 47-ий Відд. США), Й. і З. Литвинишини, Гілздейл (через 29-ий Відд. США), Л. Медицька, Парма (через 33-ий Відд. США), О. Мигаль, Ворен (через Окр. Дітройт), І. Микитюк, Чикаго (через 29-ий Відд. США), М. і Г. Мицаки, Форест Гілс, П. і Т. Панкевичі, Нью Брансвік, д-р А. Пасека, Чіктовага (через 97-ий Відд. США), д-р М. Сагайдак, Севен Гілс (через 33-ий Відд. США), В. і В. Садівники, Радерфорд, Л. Самотівка, Тонаванда (через 97-ий Відд. США), М. М. і С. Слободяни, Едісон, д-р Р. і Л. Смики, Солт Сіті (через 84-ий Відд. США), д-р Р. і Г. Сосенки, Джоліет, В. і Б. Сосяки, Форест Гілс, М. Сосяк, Куритиба, Бразилія, Г. Стефанів, Чикаго (через 29-ий Відд. США), д-р С. Стецура, Парма (через 33-ий Відд. США), д-р Я. і Н. Стецьківи, Тонаванда (через 48-ий Відд. США), А. Татомир, Левіттовн, Л. Ткачук, Чикаго (через 29-ий Відд. США), А. і І. Чайки, Бруквю Гайтс (через 33-ий Відд. США), І. Чайківська, Гартфорд (через 93-ій Відд. США), В. і Л. Челілі, Філядельфія (через 43-ий Відд. США), Г. Чорний, Форт Лі, М. і Д. Ярошевичі, Давнес Гров (через 29-ий Відд. США);

по **150.00 дол.** — В. і М. Барагури, Вудгейвен, Р. Грабець, Парма (через 33-ий Відд. США), В. Мельник, Бафало (через 49-ий Відд. США), Б. Топольницька, Бафало (через 49-ий Відд. США).

по **100.00 дол.** — 57-ий Відд. США, 73-ий Відд. США, М. Барницький, Бафало (через 49-ий Відд. США), Я. і Б. Бігуни, Мейплвуд (через 28-ий Відд. США), І. Гринь, Іст Гартфорд (через 93-ий Відд. США), М. Дранка, Бафало (через 49-ий Відд. США), С. і З. Душенки, Бафало (через 49-ий Відд. США), М. Кладочний, Бафало (через 49-ий Відд. США), М. і М. Луцькі, Філядельфія (через 43-ий Відд. США), І. Нич, Клівленд (через 33-ий Відд. США), О. Салдит, Амгерст (через 49-ий Відд. США), А. Тарнавська, Клівленд (через 33-ий Відд. США);

85.00 дол. — І. і К. Гапії, Лівінгстон (через 86-ий Відд. США);

по **50.00 дол.** — 62-ий Відд. США (на адміністрацію), О. Городиська, Левіттовн, д-р Р. і О. Дзядіви, Непонсіт, М. Левчик, Бафало (через 49-ий Відд. США), Х. Мельник,

Левіттовн, В. і О. Чутки, Гленвуд (через 49-ий Відд. США), В. Шехович, Нью Йорк, Х. Ярошевич, Довнерс Гров (через 29-ий Відд. США);

25.00 дол. — М. і В. Басладинські, Парма (через 33-ий Відд. США)

по **20.00 дол.** — М. Іванців, Дел'ю (через 49-ий Відд. США), М. Паньків, Бафало (через 49-ий Відд. США), К. Сташків, Бафало (через 49-ий Відд. США);

15.00 дол. — Б. і І. Боярські, Наровзбург;

по **10.00 дол.** — А. Вовк, Едісон, В. і Л. Кіі, Валігфорд;

Із щирою подякою

Таїсса Турянська,
скарбничка комісії стипендій США

В пам'ять нашої **Найдорожчої Матері**, у п'ятдесяту річницю смерті складають через 33-ій Відд. США у Пармі 200.00 дол. на виховання священиків у Бразилії і 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Мирослава Городиська, Любомира Мичковська**

Замість квітів на могилу **бл.п. мгр. Романа Цегельського**, складають 25.00 дол. через 33-ій Відд. США для учнів у Бразилії, **Мирослав і Володимира Басладинські**

Замість квітів на свіжу могилу **Покійної Ольги Левицької** (Відень, Австрія) мами нашої дорогої Міки Рейнарович, пересилаємо 50.00 дол. на Стипендійну акцію США в Бразилії та висловлюємо наші співчуття всій родині, **Ольга і д-р Роман Дзядіви**

У пам'ять **бл.п. Катерини Ганусич** (з Бетлегему, Па) пересилаю 10.00 дол. на Стипендійну акцію США, **Анатоль Вовк.**

3 НАГОДИ

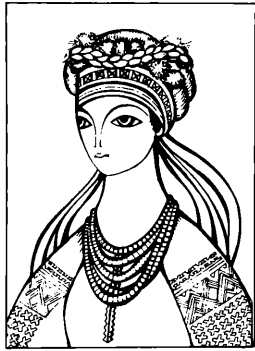
Замість святочного дарунка складаю 50.00 дол. на Стипендійний Фонд США до Бразилії через **29-ий Відд. США. Христя Яросевич — студентка університету**

З нагоди 70-ліття **д-р Пилипа Демуса**, складаємо йому найщиріші побажання многих літ та всього найкращого і з цієї нагоди беремо стипендіятку на чотири роки оплачуючи двісті доларів річно, через 29-ий Відд. США. **Син і невістка д-р Марко і Ірка Демуси**

ПОЖЕРТВИ НА ФОНД МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

У світлу пам'ять мого чоловіка **Антон Крамарчука**, який загинув у Дивізії "Галичина", пересилаю через 82-ий Відд. США 100.00 дол. на Фонд Медичної Допомоги хворим дітям у Бразилії, **д-р Ірена Крамарчук**

В пам'ять **Анастасії Чайка і Марії Дмитерко**, матерів нашої членки Ірени Дмитерко пересилаємо 40.00 дол на Фонд Медичної Допомоги хворим дітям у Бразилії. Родині висловлюємо глибокі співчуття. **Управа і членки 74-го Відд. США, Чикаго, Ілл.**

Весільні вінки-картки
Cards depicting
Ukrainian wedding
wreaths

У КАНЦЕЛЯРІЇ СУА МОЖНА ЗАМОВИТИ ТАКІ ВИДАННЯ:

КНИЖКИ

	ціна
ПОЕЗІЇ, СТАРІ І НОВІ. <i>Наталя Лівцицька-Холодна</i>	15.00
РІВНОАПОСТОЛЬНА СВ. ОЛЬГА. <i>о. І. Нагаєвський</i>	1.50
ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ЛЕСІ УКРАЇНКИ. <i>д-р А. Княжинський</i>	2.25

ПІДРУЧНИКИ

ПРОГРАМА ЗАЙНЯТЬ У СВІТЛИЧКАХ. <i>Віра Андрушків</i>	3.00
ПРОГРАМА ЗАЙНЯТЬ У СВІТЛИЧКАХ. <i>А. Смеречинська</i>	3.00

КУХОВАРСЬКІ КНИЖКИ

КУХОВАРСЬКІ ПРИПИСИ. <i>Н. Костецька</i>	5.00
ПЕЧИВО. <i>Н. Костецька</i>	1.50
УКРАЇНСЬКІ НАЗВИ З КУХОВАРСТВА Й ХАРЧУВАННЯ. <i>Наталя Чапленко</i>	6.00
УКРАЇНСЬКІ СТРАВИ. <i>З. Терлецька</i>	8.00

ДИТЯЧІ КНИЖКИ

КІТ МУЗИКА. <i>Діма</i>	2.50
У НАМАЛЬОВАНОМУ СВІТІ. <i>Ганна Черінь</i>	3.00

ТАСЬМИ

КОЛЯДКИ Й ЩЕДРІВКИ (для дітей)	7.00
СЛУХАЙТЕ І СПІВАЙТЕ (для дітей)	6.00
"ЦІЛИЙ СВІТ ВЕЛИКА ШКОЛА" <i>Казка для дітей</i>	5.00

КАРТКИ

ВЕСІЛЬНІ ВІНКИ (мал. <i>Слава Геруляк</i>)	8 карток = 2.00
	1 картка = 0.25
РІЗДВЯНА КАРТКА (мисткині <i>Зої Лісовської</i>)	0.50

ВЗОРИ

ВЗОРИ — поодинокі в листках	0.50
ВЗОРИ В АЛЬБОМАХ. <i>Серія ч. 5 (10 таблиць)</i>	5.00
ВЗОРИ ДО ВИШИВАННЯ (альбом). <i>Ірини Сенік ч. 7 (12 таблиць)</i>	6.00
СОКАЛЬСЬКІ ВЗОРИ В АЛЬБОМАХ <i>ч. 6 (12 таблиць)</i>	6.00

ЦІНИ НЕ ВКЛЮЧАЮТЬ ПОШТОВОЇ ПЕРЕСИЛКИ

ЗАМОВЛЕННЯ ПРОСИМО ПЕРЕСИЛАТИ НА ТАКУ АДРЕСУ:
UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
108 SECOND AVENUE
NEW YORK, NY 10003
212/ 533-4646

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Ранком 22 грудня, 1986 р. прийнявши найсвятіші Тайни, упокоїлась в Бозі **бл.п. Оксана, Богданна Павлів**, член управи 118-го Відділу СУА в Гюстон, Техас, осиротивши відомих громадян Коговзу, Н-Й, Ольгу — довголітню членкиню 34-го Відділу СУА і Миколу та сестру Нусю. Відійшла Покійна на 36-му році свого розквіту в час росту її професійних і громадських здібностей. Бл.п. Оксана уже з молодих літ цікавиться та бере активну участь у житті української громади

та понад усе захоплюється українським Пластом, який стає для Неї частиною її життя на довгі роки. В час студій проявляє себе в студентському житті каледжу та українському студентському крузі. Студії закінчує дипломом магістра французької і еспанської мов. В час студій і по закінченні відвідує багато країн Європи та Україну, щоб зачерпнути подиху рідної землі і оглянути пам'ятки славної минувшини.

Шукаючи відповідної професійної праці, задержується в Гюстон, Техас, де поза фаховою працею весь свій вільний час посвячує суспільно-громадській і культурній праці в українській громаді і за це дістає велике признание. Стає ентузіясткою відновлення 118-го Відділу СУА в Гюстон, радо гостить у своєму домі представницю Централі Вп. пані Теодозію Савицьку і як член управи впливає багато молодечої творчої ініціативи в працю відновленого відділу. Активізується і в інших організаціях, дає почин і організує різні імпрези, Фестивали та культурні вечори. Все гордиться українським походженням та ширить добре ім'я української молоді Союзняки.

І саме в час многогранного росту її професійних і суспільно-громадських здібностей скошує ту молоду надійну Союзнянку невблагана смерть і наповняє глибоким жалем батьків, родину, подруг-пластунку та проріджує членство СУА.

Похоронні обряди відбулись при участі численної родини, знайомих та

друзів Покійної. Прощали бл.п. Оксану на похоронних відправах Всечесніші отці: о. мітрат Володимир Андрушків та о. декан Теодор Гуманицький, які у своїх проповідях підкреслили велику релігійність Покійної та її громадські здібності та пласт. сеньйор інж. Михайло Герець, а пластунки-подруги, прощали незабутню Оксану, заспівали їй востаннє "Ніч вже йде". Відійшла на вічну ватру взірцева пластунка, улюблена дочка, активна молода та надійна Союзнянка 118-го Відділу СУА в Гюстон, Техас.

Союзнянка
Анна Гоґоша

31-го березня 1987 року несподівано відійшла у Вічність на 89-му році життя взірцева довголітня членка 23-го Відділу СУА **Ірена Козаченко**, уроджена в Західній Україні. Перестало битись шире українське серце, наповнене любов'ю до своєї Церкви і свого народу, залишивши в смутку свою єдину дочку Лесю з її родиною. 4-го квітня відбувся похорон з церкви Непорочного Зачаття.

Покійна вклала багато праці до нашого Відділу і взагалі для нашого українського народу. Відійшла від нас шляхетна і повна ентузіазму людина.

Спи, наша союзнянка та про Україну сні!

Управа і членки 23-го Відділу,
Дітройт, Міч.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

8-го травня 1986 р. відійшов у Вічність **бл.п. Стефан Лєґенький**, роджений 25-го січня 1905 р. у Львові. В його пам'ять, замість квітів на могилу, зложила 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" і 100.00 дол. на Український Музей через 31-ий Відділ СУА, **дружина Марія Лєґенька**.

Замість квітів на свіжу могилу дорогого **Лєвка Рейнарєвича**, складаємо 30.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Роман і Люба Раковські**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Марії Боднар Ржепєцької**, складаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а опечаленій родині складаю глибокі співчуття, **Марія Лєзинська**.

В пам'ять **бл.п. Василя Петришина**, складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а родині Покійного висловлюємо шире співчуття, **Олег і Іванна Ратич**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Петра Стойка** складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а родині Покійного висловлюємо шире співчуття, **Олег і Іванна Ратич**.

В пам'ять **дорогого, незабутнього, Стефана Зубалєя**, складають 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Ярослав і Мирослава Зубалєй**.

В пам'ять **бл.п. інж. Богдана Турка**, нашого незабутнього чоловіка і батька, складаю 30.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Марія Турко з родиною**

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає у вівторок, середу, четвер і п'ятницю від 10 — 1 від 3 — 6. В інших годинах за домовленням: тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.

Адреса: 108 SECOND Ave., New York, N. Y. 10003

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У 25-ту річницю смерті мого невіджалуваного **Мужа і Батька бл.п. Володимира Кривокульського**, мгр фармації і кол. старшини УГА, складаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Меланія Кривокульська**.

В пам'ять дорогого Батька **бл.п. Петра Візняка**, складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Ольга Яцишин**.

Замість квітів на свіжі могили **бл.п. Дзюні Лень і бл.п. Марії Карпевич**, складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Наталія Крупська**.

Членка 22-го Відділу СУА в Чикаго **Ніна Дачкевич** складає на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 5.00 доларів.

Замість квітів на свіжу могилу **мгр. Івана Городиського**, мужа нашої членки **Олі Городиської**, жертвують на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 15.00 дол., **Марія Адамович та Марія Антонів, 33-й Відділ СУА**, а п. Олі та її родині висловлюємо глибоке співчуття.

В десяту річницю смерті моєї дорогої тети **Анни Гибель**, складають 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Йосиф і Софія Серафими**.

Замість квітів на свіжу могилу моєї дорогої похресниці **Оксани Будзол Робертсон**, складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а родині висловлюю шире співчуття, **хресна — Доміцеля Генік**.

Замість квітів на свіжу могилу **св.п. Гени Ясеницької**, яка померла у Львові, складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Анна Зелік**.

Шановні і Дорогі Передплатники

"Нашого Життя"!

Спізнена доставка "Нашого Життя" спричинена частинно зміною компюторової системи адресування і висилки журналу. Надіємося, що в скорому часі вдасться налагодити цю справу. Просимо виrozumіння і терпливості.

Просимо Шановних Передплатників, які одержали по два примірники "Нашого Життя", повідомити про це Адміністрацію, щоб ми могли виправити цю компюторову помилку на майбутне.

Редакція і Адміністрація

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., N.Y. 10003

Subscription in the United States of America \$15.00, half year \$8.00, single copy \$1.50.

COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 15.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 15.00 дол. піврічна 8.00 дол. Поодинокое число 1.50 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 15.00 американських доларів.

Printed in U.S.A. by Computoprint Corporation 335 Clifton Ave., Clifton, N.J., 07011

©Copyright 1983 Ukrainian Women's League of America, Inc.

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y and
at additional mailing offices" (USPS 414-660)
108 Second Ave. New York N.Y. 10003

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

ISSN 0740-0225

INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBERING

Взори Західного Поділля, з околиць Бучача, Тернопільська область, Галичина. З колекції Українського Музею у Нью-Йорку. Вишивати нитками Д.М.С. чорними та червоними ч. 321. Рисувала Ольга Трачук.

Embroidery of western Podilja, in the neighborhood of Buchach, Ternopil County, Galicia. The Ukrainian Museum in NY embroidery collection. Embroider with D.M.C. thread #321. Art work by Olha Trachuk.